

BB. 13. Q.

DE
CVLTV
ANIMALIVM

INTER
AEGYPTIOS ET IVDAEOS

COMMENTATIO

EX
RECONDITA ANTIQVITATE
ILLVSTRATA

A
M. IOHANN. HEINR. SCHVMACHER

E. B.

BRVNSVIGIIS
GVELPHERBYTI ET HELMESTADII,
APVD MEISNERIANOS
MDCCLXXIII.

ALPHABETICALLY
ARRANGED
BY THE
REV. JOHN W. BAKER
OF
NEW YORK
AND
ALSO BY
ALPHABETICALLY

P R A E F A T I O.

Conspicua hac Commentatione de cultu animalium inter Aegyptios et Judaeos, actum fortassis egisse me putabis B. L. si tot praestantissimos in memoriam tibi viros revocaveris, qui huic argumento suum impendere studium. Facile enim fieri potest, ut, si diffusae eruditionis apparatus, lectionis copiam, et omnigenae antiquitatis Thesauros, quibus horum hominum opera sunt referata, spectemus, vix vllum aliis superesse spicilegium, credamus. Verum, si ita sentias, cedo mihi veterum, vel neotericorum specimina, quae ita limata, exacta et consumata sunt, ut nihil amplius in illis desideretur? Cedo aliquem, qui ex omnibus tam feliciter se difficultatibus expediverit, ut tuto quiescere possimus? profecto! tenebrarum plena adhuc sunt omnia antiquitatis monumenta: exoptata in hac nocte dies nondum effulgit; sphinges et aenigmata vbique: Davos reperies, oedi-

pos frustra quaeres: et si iuste omnia animoque praepiudiciis libero explorentur, manifesto deprehendes, integram in hoc campo literario messem, posteris esse relictam.

Non id eum in finem hic commemorare volui, ac si animus esset, eruditorum virorum famae quidquam detrahere. Absit! veneror illorum nomina, et in rem literariam merita prorsus egregia, quae non nisi idiotae, artium et scientiarum osiores, floccipendunt; sed ideo tantum modeste monui, ne quis cogitet, me ex isto gregariorum hominum esse numero, qui coëta recoquunt, vel alienis plumis superbiunt. Viri cordati, quibus liberale natura indidit ingenium, non ita iudicabunt, sunt autem, in quos quadrat vetus dictum: πολλοι πολυμαθεες νεν εκ εχθρι, quorum censurae, id genus literarum non minus est obnoxium.

Vt nunc scias, quis tenuis huius opusculi sit finis et ordo, seu quid hac in re praestiterim, in limine paucis te edocebo. Potissimum id mihi cordi et curae fuit, vt religionis animalium origines, ex antiquissimis barbarorum moribus et ritibus eruera, quod a plerisque huc vsque est neglectum. Hinc tot dissensiones et contentiones eruditorum! Nihil enim in hieroglyphicis scientiis explicandis difficilius est, quam earum genuinam originem, a commentis philosophastrorum et additamentis distinguere et primas rerum cognoscere causas, ad quam cognitionem, animus laborum patiens requiritur et indefessa exercitatio. Vt pro virili hoc facerem, ad tem-
pus

pus vsque ἀδηλον, quod antecessit μυθικον, retrogressus sum, ne iis, qui canae antiquitatis fontibus delectantur, deessent sui generis argumenta et probationes.

Inter Aegyptios, Persas, Arabes, Aethiopes, Indos, Bragmanas, et quos non? moris erat et vsitatum, sub hierogl. imaginibus et involucris, sua primordia, genealogiam et quae posteritatis digna erant, celare fabulosoque cortice involvere. Animalium symbola videbantur ad id apta nata, quare singulae nationes ad suum genus et indolem exprimendam, illis utebantur. e. g. Rex quidam Scythiae mittebat Dario, qui trajecerat Istrum, murem, ranam, avem, *) quibus symbolis designabat, cum istis ipsi gentibus esse conflictandum, quae sub hisce animalibus intelligerentur, nisi recederet propositoque desisteret. Quod exemplum rem, tam quo ad materiam, quam formam, mirifice illustrat, nec iis favet, qui sub hierogl. figuris physiologiae principia, vel theologiae dogmata, veteres tradere, aut ingenii lusus ostentare voluisse, sibi imaginantur **).

Ex symbolorum vsu et cultu civili, tanquam scaturigine, tandem emanavit idololatria et in omnes terrae partes se diffudit. Malum apud priscos populos epidemicum, cui aprica vix nostra aetas ex fundamento m-

A 3

deri

*) Clem. Alexand. Stromat. lib. V. de quibus Homer. in Batrachomyomachia.

***) Salustius de Diis et mundo. Proclus de Theol. Plat. Lib. I. Cap. IV. Phornutus de natur. Deor. Cap. vltim.

deri potuit. Hoc contagio laborantes in plures incidere paroxifmos, vt non folum conditores et homines beneficos adorarent, fed et beftias illis facras, religiofo cultu profequerentur. Quo modo ifta infania fuos nafta fit gradus, quibusque fua Monopolia muniverit praefigiis *) fuo loco oftendi et fufius oftendere potuiſſem, fi totum tenebrarum regnum percurrere vacaſſet. De differentia inter idololatriam et animalium cultum, non nihil interferui, et quae huc faciunt rationes, ex ipſa natura rei et victimis, quas animalibus facris obtulerunt, aliisque argumentis, non plane contemnendis, ſunt petitae.

Iſraelitas ex Aegypto emigrantes, animalium religio comitata eſt in defertum, vbi, quamvis divinae cognitionis lampada habuerint accenſam, abſente Moſe feſtum apidis, Memphitarum idoli, ſub vituli ſpecie celebrarunt. Quae de hoc Aegyptiorum ſymbolo ejuſque ortu et natura, obſervatu digna mihi viſa ſunt, adjeci, vt ratio dari poſſit, cur vitulum aliis Aegyptiorum animalibus facris praetulerint et potius ſub hoc, quam alio, ſua Numina ſymbolo, colere voluerint. S. ſcripturae loca, quae ad vitulantium hiftoriam pertinent et quae interpretes paſſim a proprio verborum ſenſu, ſine neceſſitate traxerunt, pro contextu et populi vociferantis conceptu expoſui, ſpe fretus, fore vt cuncta eo clarius eluceſcant. Nam palam eſſe videtur, vniverſum populum

*) Vid. Anton. van Dale diſſert. II. de oracul. pag. 215. et 297 ſq. item Ioh. Iacob. Boiſſart de praefigiis etc.

lum non easdem, de cultu vitulino habuisse notiones, et partem avitis adhuc inhaesisse tenebris.

Loco appendicis accedere non nulla, de Iudaeorum onolatria, quae cum antecedenti materia est connexa. Ex instituto viri summi Bochartus et Kortholtus hanc rem pertractarunt, ad id vnice intenti, vt, quae profani scriptores de asini capite in templo Hierosol. tradiderunt, pro conviciis paganorum venditent et Historicorum fidem faciant sublestant. Nemo sanus hoc improbabit, qui obrectatorum finem consideraverit. Si vero relationis originem et asinini capitis causam, ex remota antiquitate et vetustis populorum moribus, quanta possumus industria, derivemus, non omnia statim falsitatis, vel scriptores, qui ista retulerunt, mendacii arguemus. Culpanitur merito vt calumniatores, Iudaeos onolatriae incusantes, sed et aequis, vt Historicos, auribus audire, quaeque narrant facta, non sine ratione sufficiente, rejicere oportet. Tuum erit, benevole lector, arbitrari, an, quas dedi, rationes, praevalcant aliorum argumentis.

Haec sunt, quae te B. L. latere nolui: quod reliquum est, opto, vt, qualiacunque sint, quae tibi tuoque vsui ingenue offero, aequi bonique habeas. Si scateat hic foetus naevis et mendis, nec omnia ad palatum tuum sint condita, memor esto: *εκ μερως γαρ γινωσκομεν, οταν δε ελθη το τελειον, τοτε το εκ μερως καταργηθησεται.* Vale nostrisque Musis fave. Dabam Bevenrodae septim. Iulii MDCCLXVIII.

SYNO-

PRÆFATIO

SYNOPSIS.

SECT. I.

De cultu animalium inter Aegyptios in genere.

Aegyptii sapientiae fama incliti bestiarum cultu nominis famam coinquinarunt §. 1.

A graecis et eccles. Patribus idcirco acriter reprehensi et illusi. §. 2.

Sunt, qui mitius de illis sentiant et sub animalium figuris mysticum theologiae sensum quaerant. §. 3.

Inter hos eminet Iamblichus. §. 4.
Non ad sacerdotum aegyptiorum sed Platonicorum scholam haec pertinent. §. 5.

SECT. II.

De origine cultus animalium secundum communem sententiam.

Multa haec res ingenia fatigavit. §. 6.

Ex stoicorum et platonicorum philosophia origo cultus a quibusdam deducitur. §. 7.

Ab aliis ex migratione animarum in bruta. §. 8.

Ex astronomia et animalibus in Zodiaco. §. 9.

Ex usu et utilitate animantium. §. 10.

Ob hanc utilitatem bestiarum, cautum esse legibus, ut vitia animalia conservarentur et religiose colerentur. §. 11.

Ingeniose haec omnia dicta. §. 12.

Inprimis vitia animalia quovis modo conservare & colere necessarium fuit, cum Aegyptus non adeo ferox bestiarum dicitur. §. 13.

Quidam originem cultus animalium ex bestiarum differentia et regum calliditate derivant. §. 14.

SECT. III.

De vera hujus cultus origine.

Genuinam originem non ex scriptoribus profanis, sed ex hieroglyphicorum historia petere decet. §. 15.

Barbarorum Dii fuerunt homines meritis clari, quorum memoriam anniversariis ritibus celebrabant et sub animalium figuris exhibebant. §. 16.

Animalium symbola in origine gentium sunt sita et in memoriam conditorum eorumque beneficiorum instituta. §. 17.

Erant primo rudia et simplicia §. 18.
Sensim emendata et loca festis et symbolis sacra sunt destinata, ubi hieroglyphice a juventute conditorum et majorum historia peragebatur. §. 19.

In festis Ostridis et Isis canes tenebant praerogativam. §. 20.

Pro diversa Deorum et gentium origine, diversa erant animalium symbola. §. 21.

Iuven-

Iuventuti progenitorum facta et merita symbolice proponenti eorum festa celebranti moderatores praeficiebantur, ut cuncta fierent decenter. §. 22.

Reges et magistratus hos ritus approbabant et ad festorum et symbolorum pompam omnia contulerunt. §. 23.

Nova ceremoniae ad symbolorum venerationem introductae, regumque exemplo amplificatae. §. 24.

Populo instillatum, Numina et animalia illorum symbola, devote colenda. §. 25.

SECT. IV.

De progressu cultus animalium.

Prisca Hieroglyphicorum opinio studio supprimitur; symbola in personas mutantur et inter astra referuntur. §. 26.

Ex his aethereis Numinibus quaedam dicuntur intelligibilia et habitant in mundo intelligibili, quaedam sensibilia et degunt in mundo sensibili. §. 27.

Genios eorum in status vivere hominibusque apparere docetur, magnaue inter sacerdotes est hac de re dissonantia. §. 28.

Scriptores graeci nil nobis de aegyptiorum symbolis tradunt, quam sacerdotum commenta. §. 29.

Non melioris notae sunt, quae de animalibus sacris somniant. §. 30.

Primitivae Ecclesiae Patres Philosophorum, praesertim Platonico- rum, placitis nimium indulgentes, falsa falsis addiderunt. §. 31.

Arcanum hieroglyphicorum sensum paucis admodum revelabant sacerdotes aegyptii, unde disciplina arcani et mysteriorum origo. §. 32.

Vt mysteriorum recordarentur initiati, Sphingis et Harpocratis statuas ante foras templorum collocabant. §. 33.

SECT. V.

De differentia cultus animalium ab idololatria.

Objectum primum idololatriae fuerunt summa Aegyptiorum Numina hieroglyphica, sub quibus conditores suos colebant. §. 34.

Haec opinio ut graecorum figmentum a literato quodam impugnatur. §. 35.

Contrarium probatur. §. 36.

Quas Diodorus Sicul. de cultu animalium refert, nullius sunt momenti. §. 37.

Aegyptii non ipsa symbola, sed quos adumbrabant Deos, adorabant. §. 38.

Philosophi graeci ex sacerdotum traditionibus id affirmant. §. 39.

Idem ex sacrificiis idolis oblati apparet. §. 40.

Ejusmodi sacrificia animalibus sacris non sunt facta. §. 41.

Ex funeribus animalium sacrorum id etiam liquet. §. 42.

SECT. VI.

De cultu idololatriae inter Iudaeos.

Israëlitae majorum religione posthabita, in paganam inciderunt idololatriam. §. 43.

B

Non

Non habuerunt propria idola, sed gentium, inter quas commorabantur, superstitionem imitabantur. §. 44.

Prae omnibus Aegyptiorum sacris adhaeserunt ritibus et abominationibus. §. 45.

Testimoniis Iudaeorum et Patrum ecclesiae satis hoc probatur. §. 46.

Iudaeorum idololatria fuit sequela corruptionis et dispersionis inter gentes. §. 47.

SECT. VII.

De vitulo in deserto a Iudaeis culto.

Aaronem sciscitantur Iudaei, quid Mosi absentis acciderit. §. 48.

Symbolum Numinum conspicuum ab Aarone petunt. §. 49.

Fuit ille ex auro illis vitulum fusilem. §. 50.

Ad apidis exemplar confectus. §. 51.

Quale apidis, Memphitarum idolum, fuerit symbolum? §. 52.

Cur Aaron vitulo apidis figuram imprefferit? §. 53.

Quibus id scelus inter Israëlitas, imputatur. §. 54.

Israëlitas ab Aegyptiorum profelytis ad vituli cultum esse incitatas, videtur probabile. §. 55.

Ne ad vnum omnes ad apidis solemniam abriperentur Israelitae, Aaron Jehovahae festum indixit, ex quo constat, adhuc aliquos inter Iudaeos fuisse puros et hujus sceleris integros. §. 56.

Hos non apidem sub vitulo, sed Jehovaham coluisse videtur ex Ne-

hem. IX, 18. etfi in eo peccarunt, quod verum Deum sub Aegyptiorum symbolo adorarint. §. 57.

Aaron vituli fabricator a multis excusatur, a plurimis probri incusatur: non vacat culpa. §. 58.

Moses vitulum in pulverem redegit etc. an artis chemicæ fuerit peritus. §. 59.

SECT. VIII.

De Onolatria Iudaeorum.

Vnde haec traditio orta? quam late fuerit disseminata? §. 60.

Iosephus Iudaeos adversus Apionem defendit et contrarium ex silentio scriptorum demonstrare conatur. §. 61.

Ex Patribus et recentioribus idem egerunt multi. §. 62.

Judaeos olim afini caput in sanctuario habuisse, non prorsus a vero abest et ex orientis moribus et ritibus illustratur. §. 63.

An Iosepho hac in re tuta sit habenda fides? Quare non? §. 64.

Ex silentio scriptorum non sequitur, quod inde sequi putat Iosephus. §. 65.

Multa a scriptoribus sunt studio omissa, iubente prudentia. §. 66.

Nihil facit ad rem, quod veteres templum ingressi nec afini caput, nec alia sacra in sanctuario invenerint. §. 67.

SECT. IX.

De asino Iudaeorum symbolo.

Afinum Iudaeorum esse Hieroglyphicum, varia S. Scripturae loca docent. §. 68.

Popu-

Populorum symbolis infidere erat signum Domini in gentes, ideo servator Hierosolymam ingrefurus asino vsus est vectore, Iudaeorum symbolo. §. 69.

Judaeorum traditiones de Messiae asino, quem Moses equitasse dicitur. §. 70.

Sabaoth figuram asini habuisse statuerunt Gnostici et idem de Thartan Rabbin. §. 71.

Ex eo dijudicari potest pictura Romanae olim in christianos proposita, cum inscriptione: Onochoëtes, asini figuram referens. §. 72.

SECT. X.

De origine hujus symboli.

Eruditorum conjecturae hac super re examinantur. §. 73.

Tacitus et Plutarchus relata referunt. §. 74.

Ad historiam Anae patris sui asinos pascentis, plerique hanc traditionem trahunt. §. 75.

Rabbinorum opinio de fontibus ab asinis in deserto detectis. §. 76.

De nominibus, quibus asinus insigniunt et coloribus eorum. §. 77.

Origo hujus symboli in Arabia nata et ad Heberi posteros propagata. §. 78.

De Mahomedis asino, quo ad coelum vectus dicitur. §. 79.

SECT. XI.

Ex traditionibus Aegyptiorum id ulterius demonstratur.

Non nihil lucis foeneratur hoc argumentum ex hierogl. Thyphonis historia. §. 80.

Typhon est regum pastorum symbolum, quos Aegyptii olim vocarunt Hicfos. §. 81.

Manifestum hoc reddit historiae vtriusque analogia. §. 82.

De Typhonis asino, quo aufugit ex praelio. §. 83.

Reges pastores a Josepho progenitores suae gentis appellantur, quod refellit Marthamus. §. 84.

Perperam hic auctor Hicfos confundit cum pastoribus Israëlitis. §. 85.

Hicfi natione fuerunt Arabes, qui Aegypti plagas turmatim invaserunt et vi occuparunt. §. 86.

Multis rationibus permoti Judaei, asinum gentis suae symbolum fecerunt. §. 87.

Cur asini duntaxat caput in sanctuario conservaverint? ex cabalistarum disciplina arcani explicatur. §. 88.

Non religiosi cultus causa, sed in majorum, eorumque historiae recordationem factum, quod sine legis violatione fieri poterat. §. 90.

ARISTOTELES.

METEOROL. LIB. I. CAP. VII.

Περί των αφανων τη αιδησει νομισομεν ικανως αποδε-
δειχθαι κατα τον λογον, εαν εις το δυνατον ανα-
γαγωμεν.

Putamus nos de iis, quae sensui non sunt manifesta,
sufficientes rationes atque demonstrationes attulisse,
si tantum ostenderit ea sic fieri posse, pro ut
a nobis explicantur.

SECTIO

SECTIO I.

DE
CVLTV ANIMALIVM INTER AEGYPTIOS
GENERATIVM SPECTATO.

§. I.

Inter omnes Orientis gentes, seu barbaros, maxima ingenii, scientiae, et sapientiae laude floruerunt olim Aegyptii, a quibus fere omnium populorum legislatores, Philosophi, et sapientes, leges, scita, mores, ritus et sacra acceperunt. Et quam inventricis haec natio fuerit indolis, admiranda testantur hierogl. antiquitatis monumenta, quae ex Ruderibus suis et Cippis resuscitata, vetustate licet obliterata, pristino, quem ab incunabulis habuerunt, nitore restituere periclitati sunt eruditissimi homines. Qui vero ad eam prolapsi fuerint insaniam, ut tum pudendo bestiarum cultu, qua inclaruerunt, sapientiae famam contaminaverint, difficulter caperem, nisi experientia doceret, summa ingenia, ut Senecae verbis utar, esse cum mistura stultitiae et sanae rationis usum, ibi parum, aut nihil valere, ubi fraudes et lucri caeca cupido sibi mutuo opitulentur.

§. 2.

Scriptores graeci, idololatriae ipsimet immerfi, hos ritus Aegyptiorum non sine cachinnis et ludibrio ubique perstringunt,

gunt, nullumque animalium genus in Aegypto degere tradunt, quod non Numinis loco habuerint *). Crocodilum pro Deo colit a plerisque incolis esse lege sancitum **). Memphitis bos Deus est, inquit illufor Deorum hominumque, aliis Ciconia, aliis Cynocephalus, aut feles, aut finia. ***) Et quis nescit, qualia demens Aegyptus portenta colat †)? Patres ecclesiae non minus hanc dementiam Aegyptiis exprobrant. Eventitae colunt piscem phagrum, Moeoten vero qui habitant Elephantinem, Oxyrinchitae piscem similiter; praeter ea Ichneumonem Heracleopolitae, Saitae et Thebani ovem ††). De hisce abominandis Aegyptiorum ceremoniis, non esse quod dicatur, ait Athanas. †††), quoniam omnibus in oculis fit, quod apud hos adoratur, apud alios abominationi habeatur. Quid in tam inclitae et praeclarae gentis ignominiam magis vergere et dici potest?

§. 3.

Hisce scriptorum testimoniis, etsi fides denegari nequeat, viri tamen summi fuerunt, qui Aegyptios non ita omnem sanae rationis usum ejurasse putarent, ut nihil sani, tenebris licet oppressi, in rebus divinis senserint, nec sibi persuaderent, gentem, ob multarum rerum scientiam et omnium fere artium culturam, ubique terrarum celebrem, tot saecula cum sana ratione maxime insanire potuisse. Ut hanc infamiam, quam animalium cultus ipsi inussit, averruncarent, sub animalium figuris, reconditum theologiae mysticae sensum atque sublimiores de divinis attributis notiones, latere portendunt, quod exemplis quibusdam commonstrare non plane erit superficiarium.

§. 4.

*) Herodot. lib. II 65.

**) Diodor. Bibliot. Lib. I. pag. 30.

***) Lucian. in Iov. Trug. Tom. III. pag. 460.

†) Juvenal. satyr. XV. et Cicero de natur. Deor. Lib. I. pag. 101.

††) Clem. Alexandr. Protrept. p. 19.

†††) Cont. gent. pag. 20. his adde si libet, Arnob. Lactant. Euseb. August. Minut. Felic.

§. 4.

Jamblichus Aegyptiorum, in re Theologica, morem nobis explicans, sic ratiocinatur: Aegyptii ipsam univ[er]si naturam Deorumque operationem imitantes, mysticarum quoque et absconditarum notionum imagines quasdam, in symbolis conficiendis, ostendunt; quemadmodum et ipsa natura, rationes occultas in formis apparentibus, quasi symbolis, exprimit; et ipsa Deorum operatio, idearum veritatem delineat in imaginibus conspicuis etc. *) In Crocodilo sexagenarium numerum, soli convenientem, admittunt, vel qui rationes phycas, puta animalium vires et operationes, huc trahunt (Aegyptii) sic canem et cynocephalum et mustellam, lunae communes faciunt: item qui materiales quasdam species, vt solet in animalibus sacris fieri, vel aliquid, quod in eorum corporibus notetur **) quae vt palam est, non ad Aegyptiorum Theologiam mysticam, sed potius ad Platoniorum recentiorum scholam referenda sunt, nec animalium cultum a despicientia vindicare possunt.

§. 5.

Arcanam hanc Aegyptiorum, quam sacerdotibus falso ascribunt, doctrinam, pro Platoniorum vario ingenio, variam quoque fuisse, abunde quae restant, nobis significant. Porphyrius et Plutarchus, ambo Platoniorum Philosophiae addicti, in diversas abeunt partes et opiniones, si Aegyptiorum sacra cultusque animalium causas mysticas exponunt ***). Sequuntur eorum vestigia multi, qui spinosis Platoniorum subtilitatibus sunt inescati et quo possunt ingenii condimento, Aegyptiorum superstitionem linunt, in quo negotio Cudworthus nulli est secundus. Omnes enim intendit nervos, vt ex Aegyptiorum Hieroglyphicis animaliumque symbolis, sanum rerum divinarum sensum eruat noctemque et diem inter se conciliet. Tacebo Phannerum, Borrichium aliosque, qui idem adnisi sunt quibus ego dicam scribere nolo.

SECTIO

*) De myster. Aegyptior. Sect. VII. Cap. I. pag. 150. Edit. Galci.

**) Idem lib. cit. Sect. V. Cap. VIII. pag. 123.

****) Conring. de Hermet. Aegyptiorum medicina. Cap. XII. pag. 124.

SECTIO. II.

DE

ORIGINE CVLTVS ANIMALIVM, EX SENTENTIA
VETERVM ET RECENTIORVM ERVDITORVM.

§. 6.

Non parum hoc res antiquitatis exploratoribus, praesertim nostra aetate, facessit negotii et dici vix potest, quot ingenia vexaverit, quotque scripta protulerit et conjecturas. Sine dubio viri mira perspicuitate praediti, rectam, quam in hac densa rerum sylva quaesiverunt sollicitè, viam inuenissent, si ad ipsa Aegyptiorum primordia recurrissent eorumque symbolologiae gnari fuissent. Verum, quod ex primis gentis temporibus deducendum, ex recentiori aevo petunt, itaque causas cultus animalium, non ex fontibus, sed rivulis, sacerdotum et sapientum studio, dudum adulteratis derivant. Quapropter nil aliud quam inventa nova excogitare possunt, quae, etsi non omni prorsus fundamento destituta sint, ipsam tamen rei originem nunquam detegent. Non pigebit forsitan laboris impeni, si horum eruditorem conjecturas et quibus eas suffulcire student, argumenta, aequa ut decet lance sine praepudicio et partium studio, libremus.

§. 7.

Originem nefandae hujus in Aegypto superstitionis, quae a reliquarum gentium sacris differt, inde profectam volunt, quod Aegyptii animalia, Dei per vniversam rerum naturam fusi, partes esse statuerint *). Haec sententia, ut res ipsa docet, juniorum Platoniorum, praecipue Stoicorum, scholam redolet, qui Deum mundo animae instar esse, vel spiritum, omnibus partibus immistum, vel divinam rationem toti mundo insitam docebant **), quibus commentis Stoicorum et Platoniorum tota inniti-

*) Porphyrii de abstinent. ab esu carnis Lib. IV. §. 9.

**) Diogenes Laërt. Lib. VII. segm. 138. sq. Manili. Astronomic. Lib. I. v. 484 sq. Lipsius in Physiol. stoica. Lib. I. Dissert. VIII. p. 16 sq. Museb. praep. Evangel. Lib. XV. Cap. XV. p. 817. etc.

innititur Spinozae impietas atheistica *). Ne etiam quid deesset, quo suam de Deo opinionem Pantheistae probarent, omnem Aegyptiorum et graecorum Mythologiam suis Philosophiae principiis attemperabant **). Sed si ex his Philosophorum placitis, animalium cultus in Aegypto ortum fuisse, sequeretur, Stoicorum de Deo opinionem, prius inter Aegyptios, quam bestiarum cultum, invaluisse, quod nemo facile dixerit. Deinde in vno animali trucidassent, quod in altero adorassent, quod tam absurdum, quam quod absurdissimum.

§. 8.

Aliam, quibus haec non arident, cultus, de quo loquimur, causam, in *μετεμψυχώσεως* doctrina, seu animorum migratione in bruta, detegisse arbitrantur. Constat enim ex hierogl. Aegyptiorum traditionibus, quod Deorum animi in animalium corpora transierint ***) et sic animalia vt Deorum diuina eorumque divinarum proprietatum receptacula, coluerunt. Ast quae de animorum migratione in bruta traduntur, non sensu pythagorico, sed de mystica Deorum metamorphosi sunt intelligenda. Isis in vaccam, Osiris in bovem, Anubis in canem mutati, quae mutatio nil nisi horum Numinum comorationem, sub istis gentibus, quorum symbola praedicta erant animalia, significat. Id non satis advertere videntur, qui ex hac metamorphosi, quae historicum habet sensum, qui successu temporis, a sacerdotibus et graecorum Philosophis est depravatus, causam bestiarum cultus pullulasse censent, et ex erroribus animorum, si physice etiam sumatur, ad ipsam cultus originem concludunt.

§. 9.

Convolant alii ad Astra et rationes, quas humi reperire nequeunt, in Zodiaco venantur. Sequuntur in his Lucianum, qui refert

*) Vide Buddei Dissert. de spinozismo ante Spinozam.

***) Cicero de natur. Deor. Lib. II. Cap. XXVIII. p. 2996.

****) Diodor. Bibl. histor. Lib. I. pag. 52. Plutarch. de Isis, et Osirid. pag. 380.

refert *), ab Aegyptiis caelum in duodecim partes divisum et singulas sub totidem animalium figuris, repraesentatas. Hanc distributionem astronomicam, non solum causam cultus bestiarum esse, sed ad ipsam hujus superstitionis diversitatem ansam dedisse, conjectant **). Animalia nimirum ista Zodiaci, duodecim sunt Dii Horoscopi, quibus praest Pontumorphos cum septem Vsiarchis ***), quos idcirco Aegyptii vt Deos in astris regnantes, religiose coluerunt si istam antiquitus Aegyptii de Zodiaco fovissent sententiam, non reluctarer assentiri illis, qui originem animalium cultus, in eo perspicunt. De his omnibus nequidem fomniarunt olim Aegyptii †), quorum Zodiacus, nil nisi schema praecminentium Nomorum et Metropolitum erat, quorum singuli sub certis et propriis animalium speciebus proponebantur et vnicuique pro dignitate et potentia, suus in hoc circulo locus erat assignatus. Et quot in Aegypto animalibus supplicarunt, quorum nomina in Zodiaco non existant? Non nulla in Zodiaco animalia, ab ista veneratione sunt exclusa, cujus rei causam nullam afferre possunt, qui originem cultus animalium inter Aegyptios, ex Astronomia, quae tum temporis adhuc in cunis, si ita loqui liceat, vagiebat, profectam esse statuunt.

§. 10.

Verisimilior eorum ratio est, quae ab animalium vtilitate desumta ††). Aegyptios aequum duxisse existimant, cognita, quae ex animalium vfu in homines redundat, vtilitate, divino ea prosequi honore. Bovem in Deos referebant, quia per ipsum

*) De Astrol. Tom. I. pag. 849. Macrob. Saturnal. Lib. I. Cap. XVII.

***) Kircher. Oedip. Aegypt. Tom. II. Part. II. pag. 160. Banieri Hist. de l'Acad. des inscript. Tom. VI. p. 127 sq.

****) Kircher. Obelisc. Pamph. Lib. II. Cap. X. pag. 170. Porphyri. Epist. ad Anebonem Mysteriis Aegypt. praemiss. pag. 7. legi quoque possunt, quae Cherbury de Relig. gentili de cultu stellarum diserit. Cap. II. pag. 16. et Cap. XIV. pag. 247.

†) Maneth. apotelesm. Lib. II. pag. 23. et 129 sqq. et Pluche Histoire du Ciel. Part. I. Lib. I. §. III. pag. 13 et 14. *Deutsch. übers.*

††) Diodor. bibliot. hist. Lib. I. Cap. 87. pag. 75. Plutarch. de Isid. et Osirid. pag. 380. Cicero de natur. Deor. Lib. I. Cap. 36.

ipsum exercentes agriculturam, sibi victum parabant *). Menes quoque Aegyptiorum Rex, perspectis hisce commodis et formositate tauri captus, reliquis omnibus animantibus ipsum praetulit **). Non in minori habuerunt pretio vaccae, oves, arietes et id genus alia, ob maximam, quam rebus domesticis conferunt, vtilitatem. Fontem itaque cultus animalium, in eorum vtilitate quaeramus, necesse est. Haberent haec omnia speciem, si vtilia duntaxat Aegyptii coluissent animalia. Cur vero praeter ea coluerunt noxia? Quae ab illis speranda vtilitas? Et qui causa cultus animalium esse potest, quod nihil habet vtilitatis, vel fructus?

§. II.

Ex neotericis fuerunt viri ingenio praestantes, qui exploratis veterum scriptorum rationibus, quibus indagandis maximam impenderunt operam, candide faterentur, se hucusque genuinam cultus animalium causam ignorasse ***). Quod nescio, an fecissent, si veterum hac super re opiniones et scita, rationi veritatem inquirenti, non nihil loci reliquissent. Moshemius vero pro insigni, qua pollebat conjiciendi facultate, tutiorem in erudenda animalium cultus causa viam arripit †) et imprimis admittendum putat; quaedam animalia toti Aegypto quondam sacra, quaedam certis tantummodo populis et oppidis fuisse. Ista nemo omnium sine capitis periculo laedere audebat: haec impune violare licebat iis, ad quas non pertinebant. Quae in commune colebantur bestiae, vtilitatem conferebant devotis, caetera, quibus haec, vel illa duntaxat oppida supplicabant, partim erant periculosa et perniciofa. Non nulli venerabantur animalia, quasi intermedia, sine commodo et damno. Aegyptus non adeo ferox erat vtilium animalium ††), e contra belluarum abundabat copia et ferarum, humano generi inimica. Quapropter

C 2

*) Homer. Iliad. K. 293. et Odyss. Γ 383. Palladius in Hist. Lausiac.

**) Aelian. de animal. Lib XI. Cap. X. etc.

***) Iablonski Panth. Aegyptior. Part. II. Lib. IV. Cap. IV. pag. 262.

†) In notis ad Cudworth. Cap. IV. §. XIX. pag. 421 sq.

††) Herodot. Lib. II. Cap. 65. pag. 113.

propter gentium et vrbium conditoribus id religioni erat, publicisque legibus caveri, vt vtilia quovis modo animalia auferentur, noxia vero extirparentur et ista e. g. ichneumon, ibis et id genus bruta, pestiferis infensa, conservarentur. Vt autem eo major legum vis et obligatio foret, mutuo regum et sacerdotum consilio, religionis vinculo eas fuisse munitas, populoque inculcatum, has bestias, quae Diis in delitiis essent, sine scelere et Deorum gravissima indignatione, male haberi non posse etc. Haec primam cultus animalium causam fuisse autumat.

§. 12.

Omnia haec acute et perquam apposite dicta, non diffiteor. Ast non nihil dubito, an vniversa Aegyptus quaedam in commune coluerit animalia, et vellem ea recensisset vir summus. Nullum, quod scio, hujus cultus communis apud veteres exstat exemplum, nec in Diodoro, Plutarcho aliisque quid simile obvium *). Praefecturae et civitates non vnam eandemque habebant originem, sic neque eadem animalia, quae erant gentium symbola, coluerunt. Iuvenalis quidem canit: oppida tota canem venerantur, sed non alia, quam quae dominio Cynopolitano erant subiecta vel foedere juncta. Par ratio, cur Nilopolitani, Memphitae, Heliopolitani, Hermunthitae coluerint bovem, quorum patres et conditores ex Isidis et Osiridis genere erant oriundi. Ne quidem ipse Osiris et Isis, Aegyptiorum Deorum principes, eo dignati sunt honore, vt ab omnibus terrae hujus incolis in commune essent culti, vt de Papremitis, Arfinoëtis, Phacufis et aliis notum. Ne de minorum gentium Diis dicam.

§. 13.

Tantam olim in Aegypto fuisse jumentorum inopiam, vt incolis, ea Numinis loco habere, a regibus sit praeceptum, aegre a me impetro, vt credam. Herodotus, qui non adeo feracem bestiarum Aegyptum refert, ad ea, ni me omnia fallunt,

*) Strabo quidem Lib. XVII. id innuit, sed rumore plebis deceptus vt Herodot. de Isidis et Osirid. vniverso cultu. Lib. II. C. 42.

unt, loca respicit, quae versus Heropolin in confiniis Arabiae desertae, nili confluentis attingere et inundare non poterant, et quorum scorpius ob sterilitatem soli, erat symbolum. Reliqua tam inferioris, quam superioris Aegypti Provinciae, rebus omnibus, ad agriculturam et vitam necessariis abundabant, si Geographis et itinerariis fides. Si etiam ponamus, quod in vno, seu altero Aegypti nomo, animalium vtilium copia, cives defecerit et magistratus, reipublicae commoda promovendi studio, leges tulerit, vt bonorum animalium numerus in dies cresceret, malorum vero diminueretur, ex eo instituto, in omnibus Aegypti partibus, religiosum animalium cultum sua cepisse exordia, non video. Quod privata vnicuique suadent commoda, non indiget religionis vinculo.

§. 14.

Non minorem verisimilitudinis speciem habet argumentum, a differentia animalium, in Aegypto cultorum, mutuatum. Causam hujus diversitatis non nulli ad regum calliditatem referunt *), qui, cum civium concordiam sibi pacique nocere perpexissent, vni hanc, alteri aliam bestiam adorandam proposuerunt, vt inter incolas rixarum et belli semina spargerentur. Quae ratio, etsi non paucis placet **), non omnibus tamen probatur. Postquam enim populis semel persuasum esset, Deos patriae certis gaudere animantibus et singularem illis indidisse vim et idem de peculiaribus suis Diis, quaelibet crederet civitas, ex animalibus patriis aliquod selegerunt, quod naturae Dei, quem reverebantur, responderet, nihil dubitantes, id inprimis Deo suo acceptum esse et idcirco cultus quodam genere non indignum. Haec ex romanae ecclesiae ritibus et sanctorum, quos invocat, exemplo illustrantur. Fac illis sanctorum cultoribus, hanc insillari opinionem, quemlibet sanctorum, certum quoddam animal diligere, omnes confestim tutelaribus suis sanctis populos ejusmodi animalia consecratum iri. En cultus

C 3

anima-

*) Plutarch. Lib. cit. pag. 380.

**) Borrichius de Hermet. sapientia. pag. 191 sq. *Rollins Historie alterer Zeiten und Völker. 1. Theil. 2. Haupest. Seire 85 sq.*

animalium originem, ingeniose fatis concinnatam! verum ista non ad causam, sed potius ad progressum hujus superstitionis spectant, vt ex sequentibus apparebit.

SECTIO. III.

DE

GENVINA CVLTVS ANIMALIVM ORIGINE.

§. 15.

Praemissis his obiterque discussis, ad rem ipsam accedam et quae mecum meditatus sum, de prima portentosi cultus causa, exponam. Nemo tamen me illum esse putet, qui omnes, quibus haec res involuta est, tenebras dissipare possit. Satis esse reor, si aliquantulum lucis in has tenebras inferatur. Quod vt pro modulo ingenii faciam, praec omnibus observare velim, caute, quae ad ipsa cultus hujus primordia pertinent, ab iis discernenda, quae scriptores profani, vel ex sacerdotum ore, vel vulgi interpretatione, venditant. Herodotus, Plutarchus et Diodorus, Aegyptiacae antiquitatis ceteroquin promus condus, corruptam diu gentis historiam, sine ordine et selectu nobis describunt, et varias hac de re opiniones enumerant. De ipsa rei indole et hieroglyphico, quem antiquitus habuerunt, sensu, perpauca apud eos inveniuntur vestigia, quae, si sequamur, ad devia ducunt incautos. Tutius ex ipsis est haurire fontibus, quos jam properamus adire.

§. 16.

Consentiant in eo fore omnes, praescos Aegyptiorum Deos, homines fuisse, gestorum fama et quibus gentem affecerunt, beneficiorum copia inclitos *), quorum memoria ne interiret, grata in eos pietas anniversarias instituit ceremonias, quibus facta et merita spectantibus ob oculos ponebantur. Cum ita ipsi conditores chari essent, magnum sui posteris desiderium relin-

*) Cicero de natur. Deor. Lib. III. Cap. XIX. et Clem. Alexandr. Stromat. Lib. III. pag. 303.

relinquebant et eorum simulacra fingeant, ut ex imaginum contemplatione voluptatem caperent, ex quo honores illis habere tanquam Diis, ceperunt, virtutis praesertim acuendae causa *). In historia horum Numinum, animalia non infimum occupabant locum, in quae, ut fata tulerunt, erant mutata. Maxima quae reverebantur Numina, nil nisi gentium erant Hieroglyphica, et animalia, quorum figuras induerant, symbola, quorum varietas in discrimine originis et locorum, quae incolebant, erat sita, in quibus illustrandis alibi multus fui, quae si hic repetere vellem, actum agerem.

§. 17.

Ex ista Aegyptiorum consuetudine, urbes et populos, sub animalium corticibus exhibendi, quae postea inter omnes barbaros obtinuit, et in antiquissima nationum origine suam habet fundamentum, dijudicare licet, animalia physice considerata, hic nullatenus in censum venire. Quis sanae mentis sibi imaginari potis est, Aegyptios credidisse, Isidem in vaccam, Osiridem in lupum, Anubidem in canem, Typhonem in hippopotamum, esse transformatos? Haec animalia bubasin, lycopolin, cynopolin et papremitas significabant, quae urbes et populi, ista Numina exceperant et in sinu suo ad tempus foverant. Qua de causa, in historia horum Deorum alteram faciunt paginam et in eorum festis ubique in beneficiorum, quae in ea collocarunt, memoriam praesto sunt.

§. 18.

Solennia, in recordationem conditorum, seu ut cognominantur, Deorum **) decreta, statuto tempore, pro saeculi genio, sine luxu celebrabant et hymnis rudi Minerva elaboratis, gratam erga majorum merita, mentem exprimebant. Simulacra Deorum et symbola non secus erant comparata, sine arte et ornatu ***) , quorum adspectu in memoriam revocabant omnia, quae

*) Polydor. vergilius. de rerum inventoribus. Lib. I. Cap. V. pag. 23.

**) Diodor. Histor. Lib. I. pag. 12.

***) Marsham Can. Chronic. Saecul. IV. pag. 57.

quae ex traditione patrum de beneficiis et gestis numinum noverant, et hilari animo praedicabant. In hisce ceremoniis nihil offendimus, quod non ipsa virtus approbat.

§. 19.

Crescente sensim gentium potentia vrbiumque opulencia, ritus et solennia, sua quoque ceperunt augmenta. Vna aemulabatur cum altera civitas et praefectura, in exornandis imaginibus et procurandis omnibus, quae ad festorum splendorem et majorum, in quorum honorem erant adornata, gloriam conferre poterant. Aptabantur extra civitatum muros, in collibus, nemoribus, vel arvis, loca, certo spatio determinata, aggeribus inclusa, vbi selecta iuventus, figuram animalium symbolo patrio conformem, induebat et facta et merita hierogl. Numinum, in theatro quasi ad vivum imitabatur.

§. 20.

In festis Isidis et Osiridis ludis, qui in hisce locis, seu palaestris peragebantur, canes pompam antecederant *), qui furore frendentes, in Typhonis monstrum saeviebant **). Anubis canum Numen, fidissimus Isidis, membra Osiridis quaerentis, comes, ob suppetias, quas in supprimendis feris, vel hostibus Osiridis, ejusque regno conservando, quavis data occasione, tulit, titulo: *τὸ οσιρίδος φερέτης*, sive Osiridis protutoris, maectatus est. Haec Cynopolitanorum merita, cum nullis quidquam concederent, illis praerogativam compararunt, vt prae reliquis omnibus, ludicram pompam antecederent.

§. 21.

Pro diversa Deorum historia, vrbiumque et populorum origine, diversa erant animalium symbola, sub quorum figuris eorum facta et fata assimulabant. Ob id discrimen, non vna eademque inter Aegyptios erant festa, non vni ritus et ceremoniae, non eadem actiones et ludi. Nilopolitani sub serapis, Memphi-

*) Diodor. Lib. cit. Cap. 87. pag. 75.

**) Virgil. Lib. VIII. Aeneid. v. 698. et Ovid. Metamorph. Lib. IX. v. 692 sq.

Memphitae apes, Heliopolitani Mnevis, Hermunthitae onuphis, Mendefii hirci, Arfinoëtae crocodili, Saitae ovis, Butani muris aranei, Bubastitae felis, Thebani arietis etc. figura, iudebant hiërolyphicam majorum seu Deorum fuorum historiam, cujus originem figillatim explorare et ex primis fontibus deducere, nimis longum foret. Meminisse tamen hic juvabit, hujus varietatis causam, non in arbitraria animalium optione, vel regum calliditate, vel civium utilitate, vt supra modo notatum, esse fundatam.

§. 22.

Vt decenter fierent omnia, nec Palaestritae furore incensi, modum excederent et limites, viri graves illis praeficiebantur, quorum moderamine, ludicrorum actus dirigebantur. Erant et illi simul arbitri, qui suum unicuique pretium, honorem et praemium statuebant. Et vt eo majorem festorum ritibus admirationem et applausum conciliarent, in diebus festis communiter comparebant certis vestimentis amicti, quae notis et insignibus, naturae symboli congruis, erant ornata. Cum festorum pompa et caeremoniarum, augebatur horum moderatorum auctoritas: agentibus leges praescribebant, et ad gentis palatum et rituum luxum, vt oculos plebis et animos magis magisque fascinent, cuncta ordinabant. Videmus hic originem ludorumque olympicorum in vniverfo paganifino.

§. 23.

Reges et Magistratus, cum non parum ex his institutis et iuventutis exercitiis emolumentum, in rempublicam redundare adverterent, non solum ratihabebant omnia, sed et ingentes ad rem amplificandam subministrabant sumtus. Curatores, quibus hoc demandata erat provincia, privilegiis, opibus et dignitatibus cumulabantur et a communi hominum coetu exempti, peculiare faciebant collegium, in quo, consentiente magistratu, omnia, quae ad ritus, caeremonias, festorumque magnificentiam conducerent, deliberabant et pro votis decidebant. Inprimis id sibi nunc curae et negotii datum putabant, vt artifices Deorum simulacra animaliumque symbola, secundum

D

dum

dum regulas artis statuariae, eleganter exafciarent, pretiofa ex-
 ftruerent aedificia, in quibus tanquam arce refidere poffent *).
 Quidquid populi fensus afficere et in admirationem rapere pot-
 erat, ingeniofa artificum manus ftatuis hieroglyphicis affinxe-
 rat, vt nil nifi vita deeffe videretur. Facile divinando affequi
 poteft, qui noverit hominum indolem, ad quaevis fuperftitiofa
 proclivem, quid adfpectus horum fymbolorum, quae figura,
 geftu, ore et manibus, fua in populum merita loquebantur,
 effecerit et quantam erga illa excitaverit devotionem. Prima
 hic origo facerdotum et templorum.

§. 24.

Haec vt devotio altiores in animis radices ageret, e re fua
 effe cenfebant Antiftites et ludicrorum praefecti, vt inventis
 quid adderent novosque feftorum ritus introducerent, qui non
 diffimiles iis, quibus honorabantur reges. Sic vfu veniebat, vt
 coram fymbolis, caput curvarent, genua fleterent, manus
 ofcularentur et ad ea extenderent, munera five terrae, five fru-
 ctus cernui offerrent etc. Reges aequae ac populorum Magnates,
 publicis hifce ceremoniis intererant fuoque exemplo mirum in
 modum amplificabant. Ifta haec, et quae id genus fuperftitionis,
 praeludia, quae ab initio mere erant civilia, regni tenebrarum
 fundamenta, adminiculo calliditatis, jecerunt et ignarum vul-
 gus gradatim ad portenta traxerunt **).

§. 25.

Inftillatis nunc femel praepjudiciis, vltterius progredi omni-
 busque et fingulis perfuadere conveniebat, Numina ob merita
 et virtutes, quibus in terra fpi induiffent, fupra hominum for-
 tem longe elata, multo majorem jam poffidere poteftatem, vt
 malis mala, bonis quaevis bona et fortunas poffent impertiri.
 Oporteret ideo omnes, qui fe ipfos amarent et fuis commodis
 impenfe

*) Arnob. Lib. VI. adverf. gent. p. 192.

***) Ex his fatis elucet, animalium cultum non cum initio gentium, fed
 poft longa intervalla inter Aegyptios invaluiffe. Quae Schukford Harm.
 facr. Part. II. Lib. VIII. §. 1 fq. differt, merito reprehendit Warburton
 in der Orf. Send. Mof. Part. II. Lib. IV. pag. 257.

impense studerent, vt praeceptis et legibus, quas hominibus tulisse perhibebantur, gnaviter obsequerentur, ne eorum indignationem irritarent, sed omnigena beneficiorum genera, ab ipsis impetrarent. Animalia, sub quibus olim delituisſent, aequum foret, pariter veneratione proſequi, quia vivae eorum eſſent imagines, quibus inſitae divinitatis teſlerae et virtutes, quae laedere nefas et piaculum. Quo factum, vt ſiquis tale animal, vel caſu, vel ſtudio violaret, totam, cui ſacrum erat, gentem violafſe exiſtimabatur, quod non raro cruenta inter vrbes et populos, civit bella.

SECTIO. IV.

DE

PROGRESSV CVLTVS ANIMALIVM.

§. 26.

Ne incepta tam veſanae religionis ſtrues corrueret tuteque ſuo ſtaret talo, in id ſedulo incumbabant, vt priſcam Hieroglyphicorum opinionem hiftoricam, ex hominum animis funditus evellerent et nova ejus loco commenta ſubrogarent. Numina, quae antiquitus nil niſi gentium et vrbium Hieroglyphica fuerant, quibus omnia, ab earum conditoribus et ducibus praeclare geſta, attribuebantur, in perſonas mutabant, qui e vivis ſublati et ad aethereas oras proſecti, rebus humanis adhuc intereſſent: genios earum mole corporis liberos et in ſtatu eminentioris perfectionis collacatos, in animalium ſymbolis habitare cultumque, quem illis praefarent, non beſtiis, ſed geniis Deorum coeleſtibus, offerri, magno auſu portendebant Hierophantae. Vt paucis complectar omnia: ex hiftoria Hieroglyphicorum, novum quoddam philoſophiae ſyſtema conſtabant, in quo principia et elementa naturae, vires et effectus ad ſymbola applicabant, vt haberent, quod ſciſcitantibus opponerent.

§. 27.

Genios Deorum ſenſibus et oculis hominum ſubductos, vocabant *Θεοι νοητοι* Deos, ſolo intellectu cognoscendos, et mundum,

D 2

dum, ubi nunc degerent, *κοσμον νοητον* intelligibilem, seu mundum solo intellectu capiendum. Deorum vero symbola oculis objecta, *Θεοι αισθητες* Deos sensibus percipiendos et adspectabiles, quibus erat *κοσμος αισθητος*, vel mundus sensibilis inter mortales *). Hic mundus sensibilis est receptaculum omnium sensibilibum specierum, qualitatum, vel corporum, quae omnia sine Deo vegetari non possunt, et omnia, quae in eo sunt, a superiori illo mundo, nempe intelligibili, quasi vestimento sunt contexta **). *Κοσμος νοητος* erat Archetypus, ad cuius amissim *κοσμος αισθητος* a conditoribus, seu numinibus *νοητοις*, erat creatus. Distinctio haec inter superiora et inferiora, vel intelligibilia et sensibilia numina, argumento esse potest, quid sacerdotum Aegyptiorum schola, ex scientia hieroglyphica confinxerit.

§. 28.

Vt apud credulam plebem, eo majorem commentis et formis fidem invenirent, genios Deorum in statuas migrasse, illis esse praesentes, et hominibus apparere docebant ***). Ex hoc principio animarum immortalitatem, sua sponte sequi, facile intelligitur, quam Aegyptios, primum inter omnes barbaros, credidisse dicitur †). De reliquis hujus Theologiae recens excogitatae partibus, prolixius agere praesentis non est instituti. Id vnum addere sufficiet, magnam inter ipsas sacerdotes fuisse discrepantiam ††), ac in diversas et inter se dissomas relationes, dogmatumque explicationes abiisse ac abire debuisse, pro discrimine Deorum, qui non omnes vnius generis et naturae, nec eadem symbola ac merita habebant. Quocirco fieri non poterat, quin in Aegypto multae essent de facris opiniones, aliterque Bubastiti, aliter Saitani, aliter Memphitani, aliter Heliopolitani sacerdotes de Diis, illorum genii, natura

*) Clem. Alexandr. Stromat. Lib. V. p. 593. et Robert. Balforeus in Comment. in Cleomed. Meteorol. Lib. I. p. 133 sq.

**) Asclepius, graece *τελειος λογος*, ab Apuleo latine versus.

***)) Diod. Lib. cit. Cap. XII. pag. 12.

†) Herodot. Lib. II. c. 123.   ††) Diod. Lib. cit. Cap. XV. pag. 21.

natura et indole docerent, totque sensus imaginum hieroglyphicarum et sacrorum animalium, quot erant sacerdotum collegia.

§. 29.

Ex hoc sacerdotum sentina hauserunt Graecorum philosophi et historici quidquid de Aegyptiorum sacris nobis tradiderunt. Isis est terra, vel natura rerum subjacens soli, vel natura aevi, ex qua nata sunt omnia, et per quam omnia existunt. Juxta Plutarchum *) Isis ea est naturae pars, quae quasi foeminae omnes in se recipit ortus, tanquam nutrix quaedam, a multis dicta Myrionymos, id est innumeris praedita nominibus, quae ratio eam in omnes formas speciesque vertat. Est quoque ventorum domina, ut quemcunque volet, emittat, vel prohibeat spirare. Osiris sol est, Isis luna, Osiris nilus, Isis terra, cum qua congregitur **). Mitto plura hujus furfuris figmenta.

§. 30.

De animalibus, summorum Deorum symbolis, non meliora sunt, quae nobis obtrudunt. Apis est omniparentis Deae faecundum simulacrum, seu symbolica terrae imago ***). Felis repraesentabat lunam, ob animalis illius varietatem et vim noctu agendi et faecunditatem †). Hircus ob faecunditatem, seu membrum genitale, inter Deos est relatus ††). Anubis est circulus, ambo hemisphaeria tangens et dirimens, qui a definiendo Horizon, dicitur ambobus communis, ac forma cani adsimilatur, quia canis visu perinde noctu vitur atque interdium, et eam apud Aegyptios videtur obtinere vim, quam apud Graecos Hecate. Numen simul terrestre ac coeleste †††). Quae omnia ambiguis vocibus prolata, vero sensu suppresso, pro vniuscujusque captu explicari poterant, a Philosophis autem crasse intellecta, interpolataque fuere.

D 3

§. 31.

*) De Isid. et Osirid. pag. 372.

**) Idem Lib. cit. pag. 363.

***) Idem Lib. cit. pag. 366. pulchra Osiridis animae imago. pag. 362.

†) Idem Lib. cit. pag. 376.

††) Diodor. Lib. I. p. 78 sq.

†††) Plutarch. Lib. cit. pag. 368.

§. 31.

Patres primitivae ecclesiae principii Philosophiae, quae tum temporis in orbe caput extollebat, platonicae instructi, illius saeculi sapientiam tanti fecerunt, ut eam per inferiores angelos graecis a Deo datam et coelestis, quam Christus docuit, veritatis femina, in ista esse recondita, imo ipsas per Graecorum philosophiam pasci animas crederent *), falsi hoc auctoritatis praeiudicio, sese eo abripi passi sunt, ut deliria philosophorum, de religione et disciplina arcani Aegyptiorum, oracula esse opinentur, quae pro assumta philosophandi methodo allegorica, fusque deque interpretantur. Boni illi viri, qui rerum, quas tractabant, non satis erant periti, innumeros in eisdem praecipitarunt errores, qui inter neotericos, caecos hosce duces sequuntur. Verum ista obiter.

§. 32.

Diffeminatis et ubique diligenter propagatis, de Numinum et sacro animalium cultu, opinionibus, tota sacerdotum Theologia ad conservandam earum auctoritatem, religionis devotionem et ad rationes status politici tuendas, maxime collineabat. Sacerdotes tamen, qui falsa symbolorum animaliumque expositione, aliis fucum faciebant, arcanum semper placitum de rebus sacris habuerunt **), quod ni fallor, de prima Hieroglyphicorum significatione et genuina animalium cultus ratione, intelligendum esse, suspicor. Ab antecessoribus haec arcana illis erant tradita, quae vnus alteri mystagogus denuo revelabat. Sed cavere tamen non potuit astutum impostorum genus, quin alii, quibus ratio inerat et ingenium, fascina subaluisse. Periculosae id erat plenum opus aleae, quo nihil religioni, commentis et dolis superstructae, sibi perniciosis accedere posse facili opera augurabantur. Consilio igitur et prudentia erat opus, ne arcana effutirent nasutuli, vel ludibrio vulgi exponerent. Multo satius esse iudicabant, si religionis, ceremoniarum-

*) Clem. Alexandr. Stromat. Lib. VII. Cap. II. pag. 823. et Lib. I. Cap. IV. p. 319.

**) Diodor. Lib. I. Cap. 80. pag. 74.

niarumque origines, e conspectu hominum removerent et in abditis temporum recessibus, tenebris involverentur. Haec prima inter omnes barbaros, Mysteriorum Exordia, quorum copia illis duntaxat ñebat, qui satis tentati et rite erant initiati *). Ab eo tempore non magis omnibus ea, quae erant apud ipsos, committebant mysteria, neque rerum divinarum cognitionem deferebant ad profanos, sed ad eos solos, qui erant ad regnum perventuri et ex sacerdotibus iis, qui iudicati fuerant probatissimi et educatione et doctrina et genere.

§. 33.

Vt mysteriorum, quae fidei et silentio initiatorum erant concedita, essent ubique memores, in templis Sigalionis simulacra sacrabant et ante foras Sphinges collocabant. Id eum in finem fieri innuebant sacerdotes, quoniam rerum sacrarum doctrina, constaret perplexa et sub involucris latente sapientia **) concinunt huic et alii, qui Aegyptios ideo ante templa posuisse Sphingas dicunt, quod doctrina, quae de Deo est, aenigmatica est et obscura ***). Praeter Sphingas, quoque Harpocratis statuae in templis ob oculos ponebantur, qui premebat vocem digitoque silentia suadebat †), ut praeses atque rector recentis atque imperfectae et incompositae hominum, de Diis sententiae. Verum, hanc Aegyptiis non fuisse causam, cur Sphinges, vel hierogl. Harpocratis statuas, ante templa collocarent, sciunt omnes, qui arcana mysteriorum adyta perlustrarunt, et reminiscuntur, quae tradanturysteriis ††). Sphinges aequae ac Harpocrates, antiquitus aliam habuerunt significationem et rationem †††), sed ad tuendam falsam religionem,

*) Clem. Alexandr. Stromat. Lib. V. Cap. VII. pag. 670.

**) Plutarch. Lib. cit. pag. 354.

***) Clem. Alex. Strom. Lib. V. Cap. IV. p. 664.

†) Ovid. Metamorph. Lib. IX.

††) Cicero Quæst. Tuscul. Lib. I. Cap. XIII. pag. 2579.

†††) Plutarch. Lib. cit. pag. 377. Gisbert. Cuperus in id totus incumbit, ut ex Harpocrate solis imaginem exculpat, qui nihil tamen est, quam symbolum recentiorum, in nomis et praefecturis urbium, quae ab Isis et Osiridis posteris erant extructae.

gionem, antiqua symbola novum admittere sensum, seque commodo et ingenio sacerdotum accommodare tenebantur. Mirum quoque non est, si hanc serpentinam sacerdotum sapientiam perpendamus, cultum animalium, imo totum tenebrarum regnum, tot saecula perdurasse.

SECTIO. V.

AN

CVLTVS ANIMALIVM DIFFERAT
AB IDOLOL ATRIA?

§. 34.

Praecipuum idololatriae objectum erant Numina hieroglyphica, sub quibus conditores et duces vna cum gentibus, quas condiderant et in alienas oras, vt colonias duxerant, repraesentabantur, quorum nomina, ex origine et regione patria composita, vrbibus, quas fundabant, ad perpetuam majorum memoriam, fuerunt indita. Mutatis in personas singulares, symbolis, quae ob ingentia merita et in gentes beneficia, divinis honoribus donatae essent et dignae, vt Isis, Osiris, Horus etc. divinum quoque illis cultum exhibuerunt et tam varia sunt instituta sacrificia, et Deos explandi ritus et rationes, vt eorum vix fuerit numerus et finis. Hinc proprium et verum cultus idololatriae objectum, homines, non quidem lege mortalium, sed flaminum arte, prognatos fuisse, tota clamat hierogl. antiquitas.

§. 35.

Communem hanc, de primario cultus idololatriae objecto, sententiam, vir quidam literatissimus destruere conatus est *). Argumenta, quibus ad hanc sententiam probandam, vtuntur, ex Graecorum mysteriis petita, nihil hac in re demonstrare iudicat, quia Aegyptiorum mysteria a Graecorum toto coelo differunt. Verisimile esse, in antiquissimis Aegyptiorum mysteriis, doctrin-

*) Paul. Jablonski Panth. Aegypt. prolegom. Cap. II. §. II. - XX.

doctrinam de aeterni Numinis unitate, de animarum immortalitate, praemiisque et poenis, post vitam distribuendis, inculcatam fuisse. Homines fuisse, quos Graecia pro Diis habendos et colendos esse edixit: Aegyptios vero nullo cultu heroës profecutos *), hinc *αποθεωσιν* Graecis familiarem, Aegyptiis penitus esse incognitam. Hisce aliisque, in quibus exornandis occupatus est vir laudatus, rationibus adstruere allaborat, Aegyptiorum Deos non fuisse mortales homines talemque opinionem, merum esse Graecorum figmentum etc.

§. 36.

Vnanimi veterum consensu constat, Aegyptiorum mysteria ad Graecos transisse et singularem inter utriusque gentis mysteria, reperiri similitudinem, quod non diffitetur vir eruditissimus. Differebant tantum in eo, quod diversos Aegyptii et Graeci Deos colebant et ita diversa de iis in mysteriis, vt in Persarum, Samothracum et Eleusiniis mysteriis, tradita sunt et perhibita. Quis ex ista differentia objectorum, quae praecipuum erant mysteriorum argumentum, colliget, Aegyptiorum Deos non fuisse homines? Multo magis ex eo sequitur, mysteria gentium ideo instituta, quia Dii, quos adorabant, re ipsa mortales, ob virtutis meritum, ad illud divinitatis fastigium fuerant euecti. Herodoti testimonium, ad quod provocatur, et qui docet, Aegyptios heroës nullo cultu esse profecutos, veritati ne quidquam praedjudicat. Aegyptiorum Dii non fuerunt heroës, nec processu temporis, suos Deorum consortio adscripserunt heroës, vt moris erat inter Romanos, qui toties altaria divum addebant et spoliis sibi nova Numina faciebant, quoties ducis currum plausibus exceperant. Certe, si haec consuetudo in Aegypto obtipuisset, Buisiris, Osmanduas, Sefostris et alii, in Deorum censum fuissent relati. Mitto reliqua, quae tanti non sunt momenti, vt ab ea, quam amplexus sum, opinione discederem.

§. 37.

*) Herodot. Lib. II. Cap. 50.

§. 37.

Ad rem, a qua paulisper digressus sum, redeo, nempe ad animalium cultum. Insolentem bestiarum religionem vocat Diodorus et quaestione dignam *): sed si omnia, quae de causis et indole hujus cultus diffuse et confuse tradit, ad rationis et antiquitatis trutinam examinemus, proletaria ea esse, nec ipsum sibi satis constituisse, apparet. Anceps haeret vbique et ambiguus: concedit, quod admiranda sint et fidem superent, quae ad cultum sacrorum animantium peragunt Aegyptii; quod magna perplexitas, causas illorum scrutantibus, obijciatur, quod narrare illa quidem facile, sed narranti credere sit perdifficile etc. Quae nos omnia docent, nihil certi de cultus animalium indole et differentia, ex his defini niri posse.

§. 38.

Sub idolis non verum, ut non nulli volunt, sed falsos quosque sibi ipsimet Deos fecerant Aegyptii, venerati sunt et eorum superstitio non indebiti, sed falsi cultus merito appellatur. Animalium simulacra eo non dignabantur honore, sed tantum per accidens, ut cum schola loquar, et externo honoris cultu materiali, qui non ad ipsas imagines, sed ad eos, quos exhibent simulacra, Deos, terminatur. Symbola erant et umbrae, in quibus virtutes et merita Numinum, quae sub idolis adorabant, quodam modo colebant. In his animalium facris, quaedam habebant morales vtilisque causas, alia vero expertia non erant elegantiae cujusdam historicae, aut naturalis **). Ad id quoque respicere videtur Porphyrius, cum inquit: Aegyptii per Nomorum suorum animalia, venerabantur Dei in res omnes potestatem, quam singuli Deorum declararent ***). Potestas vero referenda est ad virtutes Numinum, quas animalia imagines exprimebant.

§. 39.

*) Bibl. histor. Lib. I. Cap. 83. 84 (sq.   **) Plutarch. Lib. cit. pag. 353.
 ***) De abst. Lib. IV. Cap. IX.

§. 39.

Plato diferte, juxta sacerdotum Aegyptiorum theologiam, animalium fymbola, vt visibilia Numinum supremorum figna, ab invifibilibus Diis, fub idolis contentis, diftinguit. Hos non videmus ait, fed eorum imagines fabricamur, eosque licet inanimes, dum honoramus, Deos ipfos viventes exiftimamus, ob id maxime nobis gratos et propitios fore *). Patrum testimoniis et id corroborari potest; nonnullos effe referunt, qui imagines quidem has effe dicunt, Deos autem effe, quorum hae fint imagines **). Omnes etiam vno fere ore profitebantur fapientiores, fimulacra ejusmodi non effe per fe Deos, neque religiofa decreta Numina, fed ea in his colere eos et venerari, quae dedicatio facra infert ***); fe non colere ipfa fimulacra, fed Numina, quae per ea significantur ****) Luccianus nullam sane fidem meretur, qui nobis vult perfuafum, apud Aegyptios antiquitus templa absque fimulacris et ftatuis fuiffe †), quae tamen ob Deorum fymbola fuerunt condita. Et hunc fimulacrorum feu facrorum animalium cultum, ab ipfa idololatria differre, ex fupra allatis modo conftat ††).

§. 40.

Non mediocriter in ea me confirmat fententia, quod facris animalium fymbolis nulla, vt idolis folebant, oblata fint facrificia. Antiquitus immolare homines moris erat et fuma hifce cruentis victimis placare Numina. Homines, qui coloris, quem habuit Typhon, erant, ad tumulum Ofiridis a regibus mactabantur †††). Plutarchus ex Manethone tradit, quod homines ejusmodi coloris, quos Typhonios vocarunt, in vrbe Iithyiae vivos combufferint, cineremque ventilando difliparint atque aboleverint ††††). Herodotus quidem negat, immanem hunc

E 2

homi-

*) De Leg. Lib. XI. p. 682.

**) Athenag. Orat. pro Christian.

***) Arnob. Cont. gent. Lib. VI. p. 120 et 123.

*****) Hofpinian. de templor. Origin. Lib. II. Cap. XVI. pag. 218.

†) De Dea Syria. Tom. III. p. 749.

††) Refragatur Buddeus Hift. vet. Teft. Period. I. Sect. III. pag. 368 fq.

†††) Deod. Lib. I. pag. 79.

††††) Plutarch. Lib. cit. pag. 380.

homines mactandi ritum, seu *ανθρωποθυσιαν*, inter Aegyptios vnquam vfu receptum esse *), sed ex aliis scriptoribus fide dignis palam est et testatum. Vestigia enim execrandi hujus facri apud Aegyptios, in victimarum sigillo manfisse videntur **) sacerdotēs bovem immolandum sigillo impresso notabant. In sculptura autem sigilli, vt retulit Castor, exprimebatur homo in genua definens, manibus post tergum deductis, ense jugulo imminente. Abominandum hunc ritum, humana idolis immolandi sacrificia, fustulit Amosis, totidemque imagines hominum cereas magnitudine illis aequales substituit ***). Supervacaneum id fuisset, nisi cruentae hominum victimae, ab antiquo inter Aegyptios fuissent vsitatae, quarum Originem plerisque hucusque obfignatam, detegere, mei non permittit instituti ratio.

§. 41.

Animalibus facris, hujus generis sacrificia, quod scio, non sunt facta. Id ex veterum scriptis novi, animalia illis, vt apidi, publico hominum conventu, esse sacrificata. Boves haec erant sacrificia, qui adhibita exploratione puri deprehendebantur †), quasi bove immolato, placare bovem studuissent, quos honores tamen ipse dedignatus est apis ††)? Quia si scivisset, hos non sibi honores et victimas, sed illi, cujus viva erat imago, offerri. Dedignari enim non potuisset, si talia sibi competere. De etiam aliis, quae praeter ea, bestiis facta sunt, sacrificiis idem sentiendum judico. Quae cum ita se habeant, vix vllum superest dubium, animalium cultum ab ipsa idololatria, cujus partes essentiales erant et constitutivae sacrificia, longe fuisse diversum †††).

§. 42.

Hoc diferimen inter idola et animalium simulacra et cultum, quem illis praestabant, non minus videre est ex funere
et

*) Lib. II. Cap. 45.

**) Plutarch. Lib. cit. pag. 363.

***) Marsham. Canon. Chron. pag. 317.

†) Herodot. Lib. II. Cap. 38.

††) Plutarch. in vita Cleomen. pag. 821.

†††) Plutarch. Lib. cit. pag. 382.

et sepultura Apidis, Anubidis, et reliquorum animalium symbolorum, quae omnia magnifice et sumtuose peragebantur; de imolarum luctu et planctu, quibus aedes et vrbes implebant *). Nemo credet, haec funeralia animalibus sacris esse facta. Erant parentalia, solennesque exequiae, quas extinctis bestiis, in memoriam Osiridis, Anubidis etc. celebrabant, et luctum, quo olim haec Numina profecuti erant, renovabant **). In bestiis itaque colebantur summa Aegyptiorum Numina et quidquid illis in vita et morte exhibebatur, his exhiberi censebant. Satis ista puto, cultum animalium ab idololatria esse distinctum, demonstrant.

SECTIO. VI.

DE

CVLTV IDOLOLATRICO INTER IVDAEOS.

§. 43.

Hebraeos in luce divinae revelationis, a majoribus accepta ambulasse avitamque religionem diu conservasse puram et illibatam, non est, cur dubitemus. Si in hac cognitionis luce, Patriarchis a Deo accensa et eorum posteris tradita perstitissent, nunquam a patrum fide et veri Numinis cultu, descivissent. Ast extinctis pedetentim radiis, cultuque veri Dei negligentius habito, nox atra incubabat et gentem, divinitus instructam, in profundum idololatriae et superstitionis Barathrum egit praecipitem. An vivis adhuc patribus v. g. Noacho, quaedam modo in doctrinam et veri Dei cultum corruptio furtivo quasi gressu, irrepserit et haec pestis fidelium familiam infecerit, non anxie hic inquiram.

§. 44.

Populus Israeliticus, cum a veritate religionis defecisset, propria tamen non habuit idola, nec peculiarem invenisse cultum

E 3

tum

*) De his Solinus, Amianus, Lucian, etc.

***) Diodor. Bibliot. Lib. I. pag. 19.

tum videtur. Gens erat miscellanea et idololatriam eorum imitabatur, inter quos commorabatur. In Aegypto colebat terrae hujus Numina, in deserto Diis Cananaeorum, Ammonitarum, Moabitarum et supplicabat; in terra promissa Phaenicum, Syrorum aliorumque finitimorum populorum, Deos adorabat *). R. Iuda observat, Israelitas in deserto vbique confedisse et ibi idola sibi confecisse **) non nova, vt quis conijcere posset, vel hucusque incognita, sed antiqua gentium fere omnium simulacra Deorum, esse imitatos sanctosque verae religionis ritus, cum spuriissimis paganorum moribus commutasse, certum est.

§. 45.

Prae omnibus Aegyptiorum sacris adhaerunt Israelitae, quorum moribus, cum in Aegypto versarentur, ita assuefacti erant, vt nulla fere, nisi solius nominis discrepantia, inter vtramque gentem intercederet. Caeco quasi impetu, ad omnis generis abominationes Aegyptiorum, quae vniversum pervaserunt orbem, ruebant, quod ex disertis S. Scripturae testimoniis liquet ***). Israel et Iuda sub fictis nominibus, vt duae mulieres, vnus matris filiae, quarum major Ahola, alia Aholiba vocatur, describuntur, quae fornicatae sunt in Aegypto, et in adolescentia sua scortatae sunt, nec ab Aegypto scortationes allatas dereliquerunt †). Ex quibus locis intempestivam Iudaeorum propensionem, ad Aegyptiorum idolomaniam, ad insaniam vsque, cernere quilibet potest.

§. 46.

Idem antiquorum testimoniis firmatum reperimus, quod non solum mandatis, sed etiam Numinibus Aegyptiorum, vbique se murigeros praebuerint Israelitae. Rediisse dicit illos Maimonides illic, ad discenda illorum (scilicet Aegyptiorum) opera et idola colenda ††) notatu quoque dignus est Eusebii locus

*) Calmet. Diction. Bibl. Part. I. pag. 22. Edit. germ.

**) In Pirk Eliez. C. 47.

***) Ios. XXIV. 14.

†) Ezech. XXIII. 2. Reg. XXI. 15. et v. 8. ††) De idololat. Cap. I. §. 10.

locus *) qui huic veritati inprimis suffragatur. *Cum longa inquit, per Hebraeos posterorum series esset in Aegypto propagata, et ex iis conflata Iudaeorum natio, multa in dies sobole glisceret; factum est, ut cum prima illa, quam a Deo, charissimisque maioribus acceperant, pietatis ac religionis institutio debilitata, paulatim obtusaque hebesceret et Aegyptiorum societas et communio rerum, antea revelatarum, multitudini praevaleret, ut virtute patria oblivioni tradita, sic Aegyptiorum mores ac ritus induerent, ut nihil inter utriusque populi vitae genus discriminis esse videretur. Pompa religionis Aegyptiacae, ceremoniarum vanitas, sensibus vulgi accommodata et voluptatum illecebris amica, facili opera gentem, cui mens profana, indoles proterva et nativa in idola et superstitionem proclivitas, relicto patrum Deo, ad stercoreos abripere Deos Aegyptiorum potuerunt.*

§. 47.

Gravissima haec esse dicitur poenarum sequela, cum exsilio populi conjuncta, non a Deo ipsi inflata, sed ab eo sibi ipsi accersita, sunt enim maximum in Hebraeos Dei beneficium, quod seorsum eos, ab idololatriis vivere vellet, curaretque ut neque occasione, nec fraude ad idololatriam adduci possent, ita gravissimum fuisse supplicium censetur, quod Iudaei per varias gentes paganorum dispersi, ad eorum ritus suscipiendos pellici potuerint **). Verum, si levitatem gentis judaicae ejusque mores a scriptoribus sacris memoriae proditos, rite perscrutemur, nulla nobis supererit dubitandi ratio, dispersionem Iudaeorum, non esse causam idololatriae, sed hanc, dispersionis poenam, et hujus, corruptionem gentis, quam merito, poenis licebat.

SECTIO

*) Praepar. Evangel. Lib. VII. Cap. 8.

**) Clarius in Comment. in Deutron. Cap. IV. pag. 498 sq.

SECTIO. VII.

DE
VITVLO AVREO A IVDAEIS IN DESERTO CVLTO.

§. 48.

Eductis potenti Dei manu e domo servitutis, in desertum Israelitis, peculiaribus hanc gentem institutis et legibus, ab aliis terrae populis segregare voluit supremum Numen. Moses dux et caput, vt has leges e manu Dei acciperet, in finis montis apicem ascendit et in consortio divini Numinis quadraginta dies exegit *). Populus, cum Moses vltra expectationem, in monte moratus esset, morae impatiens, ad Aaronem convenit clamans: nescimus, quid acciderit Mosi, qui nos ex Aegypto eduxit? In alium haec verba sensum detorquent Iudaei et ad id: vidit populus Mosem morem facere, addunt sex horas, cum in altum ascendit. Moses, dixerat Israelitis: in fine quadraginta dierum, in principio sex horarum, sum rediturus **). Tempore hoc completo, cum non rediisset, adhuc alias morae causas et fabulas adstruunt, quas, qui scire cupit, Talmudicos adeat doctores.

§. 49.

Israelitae Mosem periisse rati, vel, vt in Ionath. paraphrasi legitur, consumtum in monte, in quo ignis a facie Dei fulgebat, duce suo destituti, de aliis sibi Diis visibilibus constituendis consilia agitant et ab Aarone horum simulacrum, quod iis praeferretur, postulant. Primoribus id tribuitur a quibusdam ***) , qui id consensu et voluntate populi fecerunt, cum, quo pacto ingens illa multitudo ad Aaronem simul accedere et cum illo colloqui potuerit, intelligi nequeat. Quidquid sit, gliscente in populo turba, vnanimi voce exclamante: fac nobis Deos, qui nos praecedant, insaniae obtemperavit Aaron et inquit:

*) Exod. XXXII. **) Tractat. Talmud. de Sabbatho. Cap. IX. pag. 89. a.
 ***) Buddeus in Histor. Eccles. vet. Test. Period. II. Sect. I. §. XIX.
 pag. 486.

inquit: tollite inares aureas, de vxorum et filiarum vestrarum auribus et afferte ad me, nimirum vt ex iis confletur idolum. Non solum vxores et filias aureas habuisse inares, sed vtrique sexui communes fuisse, notum ex scriptoribus *), qui mos a Syris et Phoenicibus ad Poenos, ab his ad Mauros translatus **) in Aegypto et toto Oriente viguit.

§. 50.

Cum inares annulosque aureos ad Aaronem attulissent, hic auro liquefacto et in typum coniecto, formavit illud caelo, vel scalpulo et fusilem ex eo fecit vitulum. Quae verba, cum duplicem patiantur interpretationem, Bocharto non satis cohaerere, ordineque praepostero referri visa sunt, Ionathanis Paraphrasin: *et colligavit illud in marsupio*, reliquis praefert et multis, quam adsumsit sententiam, argumentis corroborare annitur ***). Ad has objectiones et rationes viri summi, cuius in hisce literis non exigua est autoritas, ex instituto respondit Clericus †), cui adstipulatur Buddeus ††): quam ego criticorum litem dirimere nolo, id tantum acturus, vt vituli, in deserto ab Aarone conflati formam, ideam cultusque rationem recte constituam.

§. 51.

Ostenfum supra (§. 21.), gentes et vrbes in Aegypto, peculiaria Deorum symbola habuisse et sub diversis animalium figuris exhibita fuisse et culta. Israelitae tempore imolatus Aegyptiaci, ritibus et animalium cultui assueti veterem hanc pelliculam non exuerunt, sed, quas in Aegypto imberant idolo-

*) Plin. Hist. Lib. II. Cap. 37.

**) Bochart. Hieroz. Part. I. Lib. II. Cap. XXXIV. pag. 334.

***) Lib. cit. pag. 335.

†) In Comment. in Exod. Cap. XXXII. p. 178 sq.

††) Lib. cit. pag. 487. Seldenus de Diis syr. Synt. I. Cap. IV. pag. 138. inquit, non facile intelligas, quid stylo fecerit (Aaron) nisi notas Apidis, aut eiusmodi quid insculperit. Rudem massam imprimis constatam voluit Ebraeorum non nulli, inde vituli figura scalpelli, vel styli opera, donatam, etc.

idololatriæ faeces, in deserto fitiunt vitulumque fabricantes, absente Mose, Aegyptizarunt. Iuencum illum, ad exemplar apidis memphitarum symboli confectum, plerique concedunt *). Rationem, cur id factum, apud omnes desidero. Videtur Clerico id Aaronis arbitrio permissum, qui eam ob causam vitulinam formam caeteris praetulit, quod ab Aegyptiis sanctissime coleretur **). Quod si verum esset, procul dubio aliam idolo figuram impressisset Aaron, ne de novo genti recens ex Aegyptoeductæ, ansam Aegyptiorum superstitionem renovandi, daret, præcipue cum Israelitis Aegypti oras relicturis, omnia a Deo ita instituta et procurata sunt, vt Aegyptiorum Numina et sacra, in despicientiam et odium apud omnes traherentur. Hinc aliam adhuc, non tam *μοσχολατρειας*, quam figuræ idoli, rationem superesse, facile mihi persuadeo.

§. 52.

Apis duorum in Aegypto erat imago Numinum, Isis scilicet et Osiridis, quorum hunc pro patre, alteram pro matre agnoscebat, vt ex sacerdotum traditionibus constat. Isis vacca appellatur, Osiris sub bove repræsentatur, qui, si cum hoc vacca concreditur, apis procreatur, cuius avus est serapis. Vacca erat symbolum Bubalis et Busiridis, bos, sive Mnevis, Heliopolis, quæ civitates et gentes, Isidem et Osiridem, sub horum animalium figuris venerabantur. Memphitæ ex Isis et Osiridis nomis concreti, sub apidis simulacro vtrumque Numen colebant. Ex his præmissis modo conicere possumus, quæ fuerit ratio, cur Aaron vitulum, ad apidis imitationem, fabrefecerit et populo spectandum exhibuerit. Maxima sine dubio gentis pars ex Memphitarum nomis vndique confluenta plebe, constitit, quæ spe forsan melioris fortunæ lactata, vel miraculis a Mose editis, permota, Israelitas, qui in hisce nomis diu erant versati, sponte secuta est.

§. 53.

*) Philo de Vit. Mos. p. 677. aliique citati a Bochart. Lib. cit. pag. 346. et Spencero de legib. ritual. Hebr. Lib. I. Cap. I. pag. 21.
 **) Lib. cit. pag. 180.

§. 53.

Aaron, cui origo populi et Numina in Aegypto culta, non erant ignota, vt motus componeret et indomitae plebis, ad furorem vsque infanientis, impetus sedaret, non alios petenti Deos, quam patrios, sub vsitato apidis simulacro proponere potuit, quia quaelibet in Aegypto gens, sua Numina, sub certis propriisque imaginibus colebat, nec sub alienis adumbrari symbolis permittebat. Quod autem Aaron non perfectam apidis figuram, sed iuvenum, ad apidis exemplar formaverit, non sine causa factum est; antiquissimis temporibus, omnibus Orientis gentibus perquam familiare fuisse scimus, colonias, quae e sedibus suis emigrabant, cum pullis pro natura animalis symbolici, aequiparare. E. g. colonia ex Babyloniae finibus edueta, Catulus leonis, ex Persia, Catulus vrsi, ex Ephesi terris, iuuenus cervi etc. vocantur. Hujus stili hierogl. gnarus Aaron, populum, ex Memphitarum locis egressum, pro apidis vitulo habuit et sub illius figura gentis originem et religionem simul ob oculos posuit.

§. 54.

Israelitae longo rerum morumque vsu Aegyptiis juncti, eadem infecti erant superstitionis, lue. Ingenerata illis erga Idola Aegyptiorum affectio, eos ita adegit, vt cum applausu fufilem vitulum exciperent, et illius festum ceremoniis Memphitarum celebrarent, quod ritus in consfando vitulo adhibiti, tripudia, convivia, chori, vociferationes, decircinationes figurarum in vitulo, ab Aarone factae, scortatio, populi nuditas et quae id genus abominationes, apidis cultui similes et affines, satis produnt *), vt omni fere humanitati et pudicitiae renuntiasse videantur. Nefandum id scelus a gente sua amoliri volunt Iudaeorum Doctores, et imputant illis μη βελβαιος τας Φυσεις, qui inconstantis fuissent animi **). Nec, qui ab Aarone Deos

F 2

petie-

*) Kircherus in Oedip. Aegypt. Tom. I. p. 300. Hammond not. in I. ad Cor. X. 7. Clericus loc. cit. pag. 181. Schuckfort de his dubitat. Harma. Vol. III. pag. 96 sq.

***) Philo in Vit. Moſis. Lib. III. p. 677.

petierunt, fuere Israelitae, sed quadraginta hominum millia, qui cum Israelitis ex Aegypto ascenderunt et Aegyptii magi duo, Ianes et Iambres nomine *); promiscua illa multitudo, quam ex Aegypto Moses secum eduxerat, quosque fecerat, profelytos **), olim apidis ritibus aduetos. At vana haec Iudaeorum commenta, textus ipse v. 13 et 14 refutat Mosesque iudex et vindex, non solum exteros, sed et Israelitas, magno numero ob communem reatum, trucidari iussit.

§. 55.

Si quid est, quod Israelitas excusare quodammodo potest, id esse credo, quod ab Aegyptiis incitati idololatriae crimen commiserint, ut ex textu: *hi sunt Dii tui o Israel, qui te ex Aegypto eduxerunt*, non obscure sequi videtur. Haec verba, siquid video, gens aegyptiaca, cum saltaret, luderet festumque apidis celebraret, Israelitis, ut omnem veri Numinis recordationem in eorum animis deleteret, et sine remora in partes suas traheret, succlamavit, persuadendo, non aliorum Deorum ope et potestate, quam quae sub conspicuo vituli simulacro coleret, ex Aegypti tyrannide esse liberatos. Credas velim, hi sunt Dii tui, o! Israel, qui te ex calamitatibus et domo servitutis eduxerunt etc. Vocabulum, אלהים, quod pluralis est numeri, hic in singulari sumendum, plerique interpretes arbitrantur, Bocharto duce ***). Verum, ne a nativa vocis significatione decedamus, res ipsa suadet. Non enim vnum sub vitulino symbolo, sed duo adorabant Numina, nempe Iridem et Osiridem (§. 52.) quae apis exprimebat. Et hos Deos populum ex Aegypto eduxisse, contendebant idololatrae.

§. 56.

Cum apidis festum celebrantes baccharentur, Aaron id videns solenne festum Iehovae in crastinum indixit, proclamando:

*) Tanchuma. Fol. 46. C. Calmet. Dict. Bibl. pag. 951 sq. Edit. germ.

**) Sal. Earchi in Comment. in Exod. Cap. XXXII. pag. 732. Edit. Breithauptii.

***) Lib. cit. pag. 347.

mando: *cras erit festum Domini*. Haec Aaronis verba, si cum rei Historia, de qua agitur, recte conferantur, dubitari nequit, non ad apidis cultores, sed ad eos fuisse directa, qui Memphitarum ritibus non vacarunt. Fuisse adhuc inter Israelitas quasdam tribus, quae ista se superstitione apidis, non inquinarent, admodum est probabile et ex ipso contextu colligere licet. Quos, ut compesceret Aaron, ne in paria ruerent cum Memphitis piacula, illis promittit, in crastinum Iehovae, veri Israelitarum Numinis festum celebrandum. Indulgeant hodie suo fortasse dixit, genio, qui apidi supplicant, moram tantum modo habeatis, vosque intra vestros continete limites, cras sacra vobis erit Iehovae festivitas etc. Convocati ab Aarone Israelitae cum summo mane convenissent, altare coram vitulo pridie culto, exstruxit et hostias et holocausta obtulerunt.

§. 57.

Vitulum ipsum esse Deum nullatenus existimarunt Israelitae, sed veri illius Dei symbolum esse crediderunt, qui brachio extenso eos a servitute Aegyptiaca liberaverat. Vox Aaronis et populi: *hic est Deus tuus, qui te ex Aegypto eduxit*. Nehem. 9. v. 18. id satis clare loquitur, quod de vitulo in deserto factum intelligi nequit. Locus iste Nehem. perperam cum Exodi loco supra notato, cui e Diametro oppositus est, confunditur. Non hic apidis, sed Iehovae festum celebratur, quem sub vituli simulacro colebant ejusque promissionibus et potentiae suam debere liberationem, profitentur, vociferantes: *hic est Deus tuus* etc. Verum in eo tamen peccarunt, quod sanctum illum et benedictum patrum suorum Deum, sub Aegyptiorum simbolo adoraverint eumque iisdem ritibus, quibus Aegyptus apin, colerent, quo se gravissimo idololatriae scelere obstrinxerunt. Ex Iudaeorum doctoribus id cordatioribus non negant, nullamque Israelitis obtigisse poenam agnoscunt, in qua non fuerit vncia transgressionis vituli. Quod autem Moses illis a caedibus pepercerit, ideo factum, quia non alienos Deos, sed acerum sub vitulo, coluerint.

§. 58.

Aaron, qui conlaffe vitulum dicitur, non vna eademque expertus est eruditorum iudicia. Cum primis Iudaei eum excufare et defendere adgreffi funt. Obtundunt facerdotem metu mortis correptum, et Huri, qui, cum fe populo Deos vitulinos pofcenti, oppofuiffet, interfectus eft, Exemplo perterrefactum, in effervefcens populi confilia confenfiſſe *). Scriptura Huri non meminit, cujus hiftoria forfan ad peculiare Iudaeorum traditiones pertinet. Multi ex grege Patrum, cum Iudaeis conſonant et Aaronem vel excufant, vel defendunt, quorum rationes, vel ſententias in illius patrocinium allatas diſcutere hujus non eſt loci, nec inſtituti. Timuiſſe Aaronem populi malitiam, ex verbis, quibus Moſi, eum acerrime objurgitanti, reſpondebat: *noſti Domine, quam malus fit ille populus*, abunde conſtat. Homo fuit, cui deerat Moſis autoritas, poteſtas, et magnanimitas, gentis indolem probe noſcens, vetita quidem petenti reſiſtere, ob vitae periculum, non eſt conatus. Interim non omni vacat culpa, cum graviffimum peccatum ſuper populum induxiſſet, quare Deus vehementer in eum iratus fuit eumque revera perdidiffet, niſi Moſes pro eo interceſſiſſet.

§. 59.

Moſes divino incenſus zelo, vitulum abominationis obiectum, molendo contrivit, in pulverem redigit ſparſitque in aquam, quam populo potandam dedit. Qui id factum, aut fieri potuerit? diſputatur inter eruditos **), quorum conjecturas meum non eſt, ad examen vocare. Volunt Moſen artis chemicae, quam ab Aegyptiis, apud quos jam tum in uſu fuit, didicerit, peritum fuiſſe, cujus ope aurum igne in calcem redactum, deinde in pulverem vel minutiffimas particulas contritum, aquae admixtum fuit ***), ſed artem chemicam, tempore

*) In Vajikra Rabba apud Bochartum. Lib. cit. pag. 348.

**) Bochart. loc. cit. pag. 350 ſq.

***) Olaus Borrichius in ſapientia Hermetis Cont. Conring. pag. 226. Clericus Lib. cit. pag. 183. Buddeus in Hiſt. V. T. Per. II. Sect. I. pag. 490. lege etiam ſi placet, Dickinſoni phyſic. vet. et veram. Cap. XX. §. IV. pag. 310 ſq.

pore Mosis, in Aegypto fuisse notam, in veterum scriptis, quae avide pervolvi, nullibi invenio et quae a chemiae cultoribus hac in re supponuntur, suffragio destituuntur. Dorimasticam metallicam Aegyptios calluisse notum est ex Diodoro et Agatharchide Cnidio, apud Photium. De verae chemiae studio et operationibus, silent omnes probati veterum autores. An igitur Moses hujus artis, quae novum est inventum, fuerit gnarus, sub iudice lis est et quo modo, vel subsidio aurum tractaverit et in cineres redegerit, me ignorare fateor. De vitulino cultu, quem Ieroboam infausto omine resuscitavit, et de hircis, super quos sortes jacere solebat summus sacerdos, vter cessurus esset Iehovae, vter Azazeli, non est quod dicam. Cui volupe est, eruditorum sententias, hac de re diffonas, scire, legat Bochartum, Seldenum, Spencerum, Clericum Ant. van Dale, Buddeum etc. quorum vnus alterius scriinia compilavit.

SECTIO VIII.

DE ONOLATRIA IVDÆIS OBIECTA.

§. 60.

Tralaticum est, Iudaeos, praeter alia, quibus hanc gentem olim profciderunt, pagani obtrectatores, convicia, onolatriae esse incusatos. Architatus hujus commenti, Apion grammaticus dicitur, qui in libro adversus Iudaeos, in vulgus spargere non erubuit, in templi Hierosol. sacrario asini caput eos collocasse et loco Numinis coluisse, idque propalatum, cum templo expoliato, Antiochus Epiphanes caput illud in sanctuarii adytis, ex auro compositum multisque pecuniis dignum invenisset *). Paria tradidisse scimus ex Svida **) Damocritum historicum ***), et Zabidum, qui cum ex idumeae vrbe Dora ad templum venisset, aureum ibi Cantherii caput detraxisse narratur,

*) Ioseph. Lib. H. Cont. Apionem.

**) In voce *Iudas*.

***) Huet. demonstrat. Evangel. Propos. IV. pag. 112.

ratur, vt mittam alios, qui eadem de Iudaeis commenti sunt et in multitudine errantium, quaerebant errorum fuorum patrociniũ. Ex his omnibus apparet, quam longe lateque haec traditio tum temporis, inter gentes fuerit propagata, vt mirum non sit, multos, qui veram rei causam et originem non penetrarunt, ita zelo adactos, vt omnia inter barbarorum mendacia et conuicia retulerint.

§. 61.

Primus omnium Iosephus gentis suae causam in se suscepit et qua potuit dexteritate, eam ab ignominiae labe purgare conatus est. Vitur inprimis argumento ad refellendum Apionem, quod a silentio scriptorum deductum est, et opponit Cavillo Polybium, Strabonem, Damascenum, aliosque, qui templi expilati historiam literis consignarunt, et ne *γγο* quidem de aureo asini capite in templi adytis reperto, memoriae prodiderunt, nec eos, qui intimos templi recessus perlustrarunt, quid tale inuenisse, ostendit. Huic argumento, quod vrget Iosephus, non parum patrocinari videtur, quod refert Tacitus *), Pompejum cepta vrbe hierosol. templum speculandis iudaicae religionis arcanis adiisse, nullum illic simulacrum, sed vacuum sedem et inania reperisse arcana, quae vtique rei hujus fidem suspectam reddere videntur.

§. 62.

Ex recentioribus quoque non desuere, qui pro virili Iudaeos ab Onolatriae opprobrio vindicare aggressi sunt, nec persuadere sibi possunt, gentem sanctam eo dementiae venisse, vt tam absurdo animalis cultu, quam prae reliquis terrae populis habuit cognitionem et gloriam, profiterentur. Quis inter Iudaeos tam stultus, vt asini caput colat? quis stultior, vt hoc coli credat? respondet Minutius Caelicio, qui se audivisse dixerat, asini caput Iudaeis esse rem divinam **). Non secus respon-

*) Histor. Lib. V.

**) Bochart. Hierozoic. Part. I. Lib. II. Cap. XVIII. pag. 221 sqq. et Christiana Kortholt pagan. obreſcat. Lib. II. Cap. I. pag. 256 sq.

respondebunt; qui sciunt, Iudæos tam feveris adversus omne idololatriæ genus legibus adstrictos, a religioso asini cultu longe fuisse alienos. Paganos ita de Iudæis sensisse mirum non est, qui bestiarum cultui addicti, cum de aureo asini capite in templo hierosol. audivissent, id divinæ venerationis causa, ibidem conservatum, solo idolomania præjudicio seducti, facile sunt suspicati.

§. 63.

Haec et alia, quae huc spectant, quilibet aequus religionis judaicae arbiter largietur, si secum perpenderit, quantae Iudæis, gentilium sacra fuerint abominationi. Nihilominus tamen rei, de qua agitur, aliquid veri subesse ac Iudæos aureum asini caput in templi sanctuario habuisse, non plane inficias ibimus, si orientalium mores et rei originem recte consideraverimus. Omnibus enim erat in more positum, hieroglyphica et symbola, in suae originis et posterorum memoriam, in lucis et templorum penetralibus sancte custodire et in iis conditorum gesta patrumque beneficia recolere, vti supra (§. 18.) notatum. Quis Iudæos, moribus studioque orientis hierogl. imbutos inerepabit, si suae quoque gentis symbola in templi adytis, non religiosi cultus causa, sed in majorum recordationem, tanquam monumenta historica collocarint? sine legis transgressione id fieri potuit, quae sculptilia adorare vetuit, symbola vero historica penitus abolere non praecepit *) vti ex Cherubinis, ex diversis animalium figuris, pro re nata compositis, colligere licet, quae nemo a Iudæis religiose culta dixerit. Asini caput ejusmodi erat symbolum, quod multa, eaque non exigua gentis judaicae fata adumbrabat, vt inter præcipua illius monumenta hieroglyphica merito recensendum.

§. 64.

Iosephum quod attinet, non adeo ipsi in hoc partium studio, tuta fides est, vt sine reformidine oppositi, verbis illius stare

*) Calmet. Diction. bibl. Part. I. part. 605.

stare possimus. Quis nescit, virum hunc plus Graecorum scientiis, quam Iudaeorum disciplina arcani instructum, oblitterata tum temporis vetustate, notitia hierogl. vel finem et indolem capitis asinini symbolici, plane ignorasse, vel, si quid cognoverit, studio suppressisse. Non id omni carere probatione, ex eo intelligi potest, quod in describendis asinis, aequivocis loquendi formulis vtatur. *Sunt*, inquit contra Apionem, *apud nos asini, quod apud alios sapientes viros, onera sibi imposita sustinentes.* Quae, quam ambigua sint, non obesae naris viris statim subolet, quos latere nequit, hominem vafrum infervire tempori et ad vulgi captum se accommodare, aliter sentire, quam loqui et ita asinos definire, vt sensu physico, seu morali, pro lectoris ingenio, exponi posset. Satis esse forsitan putavit, si Iudaeos ab imaginum cultu, inter Aegyptios invecro purgaret et suspicionem idololatriae, cui caput asini ansam praeberat, nullo habito reconditae significationis respectu huius symboli, a suis amoliretur. Tanta igitur Iosephi, qui, vt famae gentis suae consulat, veritatem dissimulat, vel tacite praeterit, vel oblique exprimit, autoritas non est, vt, quae profani scriptores de aureo asini capite in templo reperto, tradiderunt, meram sapere fabulam credamus.

§. 65.

Ex silentio scriptorum id quoque non sequitur, quod Iosephus et qui cum eo sunt, inde sequi volunt. Ipse exemplo esse potest, quam varia, notatu certe digna, in antiquit. suis et Historia Iudaeorum omiserit, quae apud alios reperiuntur. Vnus historicus non tollit fidem alterius, qui res, quas describit, exploratas habuisse censetur. Suetonius, Dio Cassius et alii, Caesarum Roman. Historiam literis mandarunt, nullius tamen ex iis fides rediditur suspecta, quod aliquis eorum res ab iis gestas et a reliquis omittas recensuerit. Polybius, Strabo etc. vt scriptores cordati et graves, Antiochi Epiphanis Historiam concinnarunt et multa tamen scimus, in iis desiderari, quae ad hominis huius monstri vitam et facta pertinent. Non id incuriae aut inscitiae imputandum, sed hi autores tum ratione
sui,

fui, tum lectorum habita, se obstrictos fenserunt, vt has, vel illas res, invidia, odio, metu seu periculo plenas, silentio involuerent, vel earum, quas referunt, partes et circumstantias aliquot praeterirent.

§. 66.

Suasit id vbique prudentia scriptoribus, qui, si sine periculo omnia dicere non audebant, fatius ea omittere arbitrabantur. Tacitus ingenue fatetur, se non ignorare, a plerisque scriptoribus multa, quae vel ob copiam ipsis nimia, vel ob casus lugubres maesta fuerunt, omissa, ne lectores pari odio adficerent *). Rara temporum felicitate, vbi sentire quae velis, et quae sentias, dicere licet. Veritas pluribus modis infracta, libidine assentandi, aut rursus odio aduersus Dominantes, ita neutris cura posteritatis, inter infensos, vel obnoxios: obtrectatio, vel livor, pronis auribus accipiuntur: Quippe adolationi factum crimen, malignitati falsa species libertatis inest **). De Vellejo Paterculo in historia Tiberii, vbi placendi studio veritatis immemor; de Curtio, qui in actis Alexandri Magni poetarum et Rhetorum licentiam magis, quam fidem historicam imitatus est, nihil addam. Satis ista comprobare exempla mihi videntur, argumentum a silentio scriptorum deductum, in re non omni prorsus fundamento destituta, perexigui esse momenti.

§. 67.

Maxime sententiae, quam in me probandam sumsi, obstare videtur, Antiochum Θεοῦ, Pompejum, Titum, victores, qui sacrum templi spectatum ingressi sunt, ne volam, vel vestigium de asini capite invenisse. Verum, nec id telum, quod Iosephus in Apionem retorquet, nos ferit. Quis enim credat, Iudaeos tam stupidos fuisse, vt ingruente magis magisque urbis et templi excidio, et de partis tuendis desperantes, aureum hocce monumentum, non aliunde per cryptoporticus, in veterum templis frequentes, translocassent, aut in lucifugo quodam

G 2

loco

*) Annal. Lib. VI. Cap. VII.

**) Historicor. Lib. I. Cap. I. idem.

loco abscondissent, ne in expugnationum manus incideret? Ratio status, angustiae temporum et exulceratae gentis circumstantiae, exigebant, pretiosa, quae in sanctuario erant symbola, quo fieri poterat modo, furripere et in tuto locare, quapropter nil nisi vacuum sedem et inania arcana offenderunt. Quis inde colligi posse putet, nunquam afini caput in intimo templi recessu latuisse? Profecto, satis diu in eo conservari potuit, antequam templum profanatum fuit, nec ratio vlla suppetit, cur id in dubium vocetur.

SECTIO IX.

DE

ASINO IVDÆORVM SYMBOLO.

§. 68.

Praesentis negotii cardo versatur in eo, ut idoneis argumentis evincamus, asinum Iudaeorum esse hieroglyphicum, quod imprimis ex non nullis scripturae sacrae locis, manifestum dabimus. Plerasque Iudaeorum tribus, sub animalium figuris exhiberi, docet testamentum Iacobi Genes. 49. vbi v. 14. Issachar asinus vocatur robustus, arabice athana, quod in proposito constanter perseverare significat. Haec sua, quaelibet tribus symbola retinuit, donec mutato postea statu, asinus non vnus, sed totius fere gentis, praecipue a tempore Moysis, Hieroglyphicum factum, a quo gens Iudaica in scriptura sacra potissimum sub afini symbolo effingitur. Saul quaesitum ivit amissas patris sui asinas. 1 Samuel. IX, vel quae a patre Kifone defecerant, et quarum Dominium, auspice Samuele obtinuit. Civitates plurimas Iudaeorum, etiam sub afini imagine describi affirmat Canticum Deborah. Iud. V, 10. vbi potentissimos in Israele ita alloquitur. O! qui asinas albas equitatis et iudicis praesidetis. Iair triginta habebat filios, qui triginta asinas equitabant, quia triginta civitatibus praecerant. Iud. X, 4. Abdon quadraginta filios et triginta nepotes habebat, totidem asinis infidentes, quos vrbes gubernabant. Iud. XII, 14.

§. 69.

§. 69.

Insidere populorum symbolis, stilo prisci orbis idem est, ac dominari, qua de re praecipui inter Iudaeos, seu principes afinis vehebantur in signum domini; quod in subditos, seu afinos suos exercebant. Ipse fervator, Ierofolymam ingressurus, eodem uti vectore non dedignatus est et asinae subjugalis pullo infedit, ad significandum, sibi ut Messiae, dominium in Iudaeos, maxime eos competere, qui ex illis Romanorum iugo pressis, in confiniis Bethphage Bethaniae collecti, ipsi adhaerebant. Pullus asinae subjugalis *) gens recens conversa et libera, nullius, quam Christi Dominio erat subiectus, ideo observatum, neminem illi unquam infedisse, cui sententiae Hieronymus aliique Patres suffragantur. Schilo, seu Messias nobilissimae hunc pullum asinae, alligabit viti **), quod de felicitate in regno Christi est intelligendum.

§. 70.

De hoc Messiae asino, Iudaeorum Doctores tradunt, quod idem sit, quem intravit Abraham, cum ligare vellet Isaacum; qui inter crepusculum, vespertinum, quod praecedit sabbatum ***) creatus et quem Moses equitavit. Non multum ablutit ab eo, quod legitur in Diodoro Siculo †), Antiochum Epiphanem, subactis Iudaeis, statuam lapideam figuram humanam promissa barba referentem, asino insedentem librumque manibus tenentem, in templi adytis invenisse, quam Mo-
 sis imaginem esse conjecerit. Recte iudicasse Epiphanem non nego, si traditio vera. Quilibet enim, cui cernendi potestas, cernit, Mosem tam Ducem, quam legislatorem iudaicae gentis,

G 3

*) Onkelos asinum et pullum exponit Israelem et Ethnicos vid. Huert. demonst. Evangel. propof. IX. pag. 425. vid. etiam (§. 53.) notata.

**) Heidegger Hist. Patriarch. Exercit. 23. pag. 500 sq.

***) Salom. Jarchi. in Exod. Cap. IV. Eifenneng. Judaism. deteet. Part. II. Cap. XIII. p. 697 sq. Bochart. Hieroz. Part. I. Lib. II. Cap. XVII. p. 213 sq.

†) In Excerpt. Lib. XXXIV. pag. 1171. et Christ. Kortholt. Pagan. Obstruet. pag. 265.

tis, in hoc simulacro propositum. A multis, scio, hoc Mosis hieroglyphicum, pro mero paganorum commento haberi; magnopere autem dubito, an rerum judaicarum plane ignarus, tam accurate Mosis imaginem, merita illius et facta exprimentem, imitari potuerit. Non statim explodenda, quae nondum factis sunt saeculo nostro perspecta.

§. 71.

Inter Gnosticos quidam statuisse pariter feruntur, Sabaoth, Mosis Numen seu symbolum *ovs μορφην εχεν* asini figuram habere, teste Epiphanio. Ophitae, quos alibi cabalistas esse probavimus, Iudaeorum Rectorem oniel vocant, quod vocabulum ex *ן* et *ב* compositum, asinorum Dominatorem denotat. Thartan aequae figuram asini retulisse, ajunt Rabbiorum aliqui *), quod nomen, si divinare fas est, a Thara et Haran derivatum, ad primam gentis judaeicae originem respicere videtur. Omitto brevitate causa, quae Rabbiorum schola de asinorum pietate et Religione; item de confabulatione Abimelechi cum Abrahami asinis **) refert, quae omnia nos dubitare non sinunt, sub asino gentem judaicam effigiari sensuque hierogl. omnia esse exponenda.

§. 72.

Ex his praemissis commode intelligere licet, quid famosa sibi velit pictura, Romae quondam in Christianos proposita, cum inscriptione: *onochoëtes*, quae figura erat togata, auribus asininis, pede altero vngulato et librum gestans, cujus autorem Iudaeum apostatam fuisse, testantur Ecclesiae scriptores ***). Cavillus iste probe novit, servatorem Christianorum caput, ex Iudaeis ortum et gentem, ab initio ad Regnum illius vocatam, *ενοχορής*, seu asininae esse profapiae, uti hanc vocem Rigaltius optime interpretatur †). Natam hanc imaginem, ex Mosis simula-

*) Selden. de diis syr. Syntag. II. Cap. IX. pag. 328. Calmet. dict. bibl. Part. III. pag. 793.

**) Eisenmeng. Judaisin. detect. Part. I. Cap. VIII. pag. 420 sq.

***) Tertul. ad nat. Lib. I. Cap. XIV.

†) Kortholt. pagan. obtrect. Lib. II. Cap. I. pag. 257.

simulacro supra notato, affinitas, quae inter vtrumque hieroglyphicum intercedit, ad oculum demonstrat, nec quid aliud, quam originem et genus Christianorum indicat. Si quis haec et alia, quae in veteri Testamento et afinis occurrunt, memorabilia, iuste exploraverit, non renuet, asinum Iudaeorum esse symbolum.

SECTIO X.

DE

ORIGINE HVIVS SYMBOLI.

§. 73.

De hujus Traditionis causa et symboli genuina origine, multae extant eruditorum conjecturae, quae, si probe expendantur, plurimam partem, e longinquo sunt petitae. Selde-
 nus *) ex asini primogeniti redimendi jure, paganis perperam intellecto, manasse omnia hariolatur, cum ante tamen latam hanc legem, asinus singulare modo Iudaeorum Hieroglyphicum fuerit, quod simul legis hujus est fundamentum. Tanaquil. Faber ab Onia, templi in nomo heliopolitano Aegypti conditore, cujus nomen, si vocis Etymologiam spectemus, asinos, asinarium, aut quid simile, significat, Alexandrinos et Graecos, genus hominum *σκωπτικον*, rationem traditionis derivasse iudicat, qui, cum in templo ab Onia exstructo eadem, quae in Hierosolymitano, viderent sacra, facile sibi persuadere potuerunt, asellum quoque a Iudaeis Iudaeam tenentibus, religiosa veneratione coli, quam sententiam valde approbat Calmetius **). R. vetus asinini cultus rumorem, ex veneratione capitis bubuli in deserto, ortum suspicatur ***), cui subscribit Heinsius in libro de laude asini. Bochartus pro more, ex allusione et comparatione verborum, a profanis traditionem rei haustam esse conten-

*) De jure nat. et gent. juxta discip. Ebr. Lib. II. Cap. I. pag. 132.

***) In Diction. bibl. Part. II. pag. 147. Edit. germ.

****) In Hofeam. VIII. 5. 6.

contendit *). Nam cum ΠΙΕΩ sit *o ovis*, vti habetur in aegypto nomenclatore ibnocabaria pag. 66. a Kirchero edito, videntur impuri homines ad asinum cuncta traxisse etc. Quam jejuna et manca haec sint omnia, quilibet videt, qui non nescit, originem symbolorum, non in hujus, vel illius vocis Etimo, vel hoc et illo ritu et cultu, sed in ipsis gentium, incunabilis esse quaerendam.

§. 74.

Tacitus aliam rei hujus causam profert; Iudaeos nimirum in deserto aquae inopia fatigatos, haud procul exitio, totis campis procubuisse, cum grex asinorum agrestium e pastu in rupem nemore opacam concessit, quem secutus Moses, conjectura herbidi soli, largas aquarum venas aperit. In beneficium hujus recordationem, effigiem hujus animalis, quo duce et monstrante errorem sitimque depulerant, penetrali sacrare **). Cum Tacito consentit Plutarchus ***), qui ideo Iudaeos asinum honore prosequi dicit, quod illis olim aquae fontem monstraverit, quo profanos hosce scriptores ad historiam Aanae collineare, verosimile videtur Fullero †). Anam enim Sibonis patris sui asinos pavisse et aquas calidas in deserto invenisse, docet scriptura Genes. XXXVI. v. 24. quodque ad paganorum aures facile pervenire potuit. An id vero causam traditionis et cultus esse existimaverint, dubium est et incertum.

§. 75.

Qui hanc Aanae historiam pro ea, qua par est, ἀνεπίβεια perlustraverit et nativum ex potestate vocum, eruere sensum studuerit, sua sponte animaduertet, nihil in ea de asinis et aquis proprie dictis agi, sed sub horum symbolis latere gentes, quas pavit, seu quibus imperavit Ana. Erant illae Horraei et aquae calidae

*) In Hierozoic. Part. I. Lib. II. Cap. XVIII. pag. 226.

**) Histor. Lib. V. Cap. III et IV.

***) Sympof. Lib. IV. Quaest. V. p. 670.

†) Miscell. Lib. III. Cap. VIII. Volläus de orig. et prog. idolo. Lib. III. Cap. 75.

calidae ימים, paronomasia duce, Emaei Horraeis vicini, quos invenit et adortus est, sibi que subegit Ana *) Maria in monumentis veterum sunt populi, quod in praesentiarum extra omnem dubitationis aleam est positum, cum nulli circa ea deserti loca, existunt lacus, nisi asphaltites, qui diu post ortus. Sed vt de verbis Taciti non nihil adhuc memorem, describi illis, non nulli censent **) desertum Elim, in quo siti confecti Israelitae, tandem in umbrā Palmeti tot fontes, quot in populo tribus, reperti sunt. Exod. XV. Iosephus pro Elim legit Ilin ***) quasi ab asinis nomen accepisset, cum Ilin Syris sunt asinorum pulli. Inde ortam, quam Tacitus et Plutarchus habent, fabulam, asinos in deserto Iudaeis aquarum fontes indicasse, quo quid vero propius, sibi nondum occurrisse, fateatur Bochartus.

§. 76.

Secundum mysticam, quam amant Rabbini interpretationis methodum, palmas et fontes in deserto detectos, a sex diebus creationis ibidem existisse †), vel si mentem eorum recte capiam, ab ipsis gentis suae primordiis, in rerum natura fuisse somniant, quod credat Iudaeus Apella. Per palmas et fontes intelligunt oppida et vrbes, et per asinos, populos deserti Ilin Tomos incolentes, qui Iudaeis penuria laborantibus hosce fontes commonstrarunt, vnde necessaria vitae media haurire et quorum ope suis consulere rebus potuerunt. Cum hi populi dicuntur asinorum pulli, ex significatione nominis et loci, confestim colligere oportet, progenitores eorum, asinum pro symbolo habuisse posterisque suis, in originis monumentum, reliquisse. Haec eam ob causam sedulo sunt monenda, vt sciamus, Iudaeos pro orientis genio de asinorum symbolis idem sentire.

§. 77.

*) Cleric. Comment. in Genes. Cap. XXXVI. pag. 270.

**) Bochart. Hieroz. Part. I. Lib. II. Cap. XVIII. pag. 227.

***) Antiquit. Lib. III. Cap. I.

†) In Gur Arjeh Fol. 86. Col. 4. med.

§. 77.

Nomina, quibus hos asinos insigniunt Hebraei, non parum lucis materiae substratae afferunt. חמור afinorum nomen est, qui in oriente rubere perhibentur. Africani id genus vocant Zechorah, quod idem est cum voce צהורות Zehoroth, quae asinos colore rubro et albo mixtos, significat, quales equitabant principes, iudicii in Israele praesidentes *). Alii multifaria illos colorum mixtura fuisse afferunt **), quod apprimè Rabbiorum traditioni consentaneum, qui asinum, quo festus est Messias, mille colorum, vel diversicolorem esse docent ***). Varii colores in animalibus hierogl. sunt notae, vel characteres gentis, quae ex plus vna natione conflata et genere et moribus est distincta. Ejusmodi populo Messiam suo tempore imperaturum adfirmant Iudaei et asinum, gentis illius symbolum, ideo tot tamque diversis coloribus exornant.

§. 78.

Quod superest excutiendum, id Iudaeorum symbolum, primam in Arabiae Aethiopiaeque confiniis, sedem habuisse et ab hisce gentibus ad Iudaeos pervenisse, mihi videtur certo certius. Ex rationibus, quas habeo, praecipuas in medium proferam. Heberi Posterius ipsiusque Abrahami tritavi, inter Arabes degerunt, quorum pars ipsa ex Iectane genus traxit, quod interioris Arabiae loca possedit. Istaes gentes ex tribu Iectan, dicuntur Amanitae, aut Homeritae, qui a Marciano accensentur Aethiopicibus, qui illis proximi, rubro duntaxat mari interjecto. Deinde *καταωνται* Arabiae felicitis populi, a Cahtane, vel Iectane, cujus nomen in vrbe territorii Mechenfis *Baisath-jektan* hodie superest incorruptum, genus ducunt *) quod longe lateque in regiones conterminas diffusum, asinum, terrae illius symbolum, ab incolis est mutuatum.

§. 79.

*) Calmet. Diction. bibl. Part. II. pag. 148.

**) Ludolph. Hist. Aethiop. pag. 150.

***) Bochart. Hierozoic. Part. I. Lib. II. Cap. III. pag. 185.

†) Bochart. geogr. sacr. Lib. II. Cap. XV. pag. 98.

§. 79.

Heber in alcorano vocatur Hud, et aliis Hond, qui post Noe ante Abraham, ad Aadaeos, habitantes in Alahkaph sub rege Algiagian, a Deo missus, ut eos ab idolis ad verum Deum vocaret *). Aadaei antiquissimi erant Arabiae populi ab Aad Filio Amaleki, Hami nepote, oriundi, qui Aad Aditarum fuit genitor, et Provinciae Adhamosch, in Arabia rex. Non abfimile his est, quod de Salch filio Obeid, narratur, qui post Hod ad Temudaeos missus, quorum prima habitatio fuit in terra Cus seu Aethiopiae, ex regione Aalts **). Quae traditiones, id firmare videntur, Iudaeorum progenitores Arabiae loca infedisse et propterea sub asino adumbrari. Mahomedis asinus, nomine Borak, quo ad caelum, vel ad summum inter Ismaelitas vectus est gloriae fastigium opinionem supra allatam non parum probat.

SECTIO XI.

PROBATVR IDEM VLTERIVS EX AEGYPTIORVM
RELATIONIBVS.

§. 80.

Argumento, de origine symboli ex Arabia deducta, non nihil roboris accedit, ex fabulari Aegyptiorum Historia de Typhone, quam alibi satis prolixè descripsi et exposui. Infensissimus ille totius Aegypti hostis, tandem ab Haro ejusque confaederatis Thebaidis regibus, debellatus victusque Avarim, quae Sethroitici tractus Metropolis, Typhonia a Typhone cognominata et ad orientem fluvii bubastici sita, quam Pelusium fuisse eredo, ex pacto tradit, maximaque inferioris Aegypti parte abrepta, fugam apparat et *asino* ex praelio vectus elapsusque filios genuit Hierosolymum et Iudaeum ***). Haec

H 2

ex

*) Vid. Sura VII. Aluraph. et qui hanc historiam recenset, Ismael. Ebn. Aly.

**) Apud Maurae p. 283. b. ex Ismaele Ebn. Aly.

***) Plutarch. de Isid. et Osirid. pag. 362.

ex ore sacerdotum relata, vt insulsam quidam eruditi explodunt fabulam, existimantes res Iudaeorum et Typhonis temere confundi, imo ipsum, qui hoc retulit, Plutarchum offendisse *), quod non invitus concedo, si vulgi oculis ea omnia intueamur. Longe aliam res induet speciem, si hieroglyphice pleraque perpendantur et inter se concilientur.

§. 81.

Sacerdotales Aegyptiorum fabulas, quas mendax Graecorum calamus non corruptit, et fragmenta ex Manethonis Historia, quae apud Iosephum **) et alios exstant, luculenter indicant, Typhonem esse symbolum regum Pastorum, quos vocabant Hicfos. Hi reges, vltra ducentos annos in inferioris Aegypti Nomis et plagis tenuere Dominium, multaque cum iis bella et praelia gefferunt, frustra tamen Thebanos armis frangere sibi que subicere sunt conati. Ob cruenta ista bella, Aegyptii Typhonem censent omne ficcum, igneum et quidquid exficcandi vim habet et humori est aduersum. Insidiae illius et tyrannis, vim significant siccitatis praevalentis atque humorem confumentis ***), per quod calamitates et clades, a regibus pastoribus Aegyptiis illatas, designari palam est.

§. 82.

Potissimum rem planam facit historiae vtriusque analogia. Typhon maritus est Nephthyos, vel gentis Arabiae, quam veteres nominare solent Arabiam aegyptiacam, quia Arabes antiquissimis temporibus eam inhabitauerunt †). Reges pastores Arabes dicuntur et merito Arabes aegyptii appellandi, quos Ptolemaeus ad sinus arabici littora collocat. Typhon tanquam ventus vrens et terribilis, ex Oriente spirans, Aegyptum damnis et malis mactavit; Reges pastores ex partibus orientalibus, Aegypti inferioris Nomos inuaserunt et incolas supra modum torserunt. Typhon dominium vi et potentia ad se rapuit; Reges

*) Iablonski. Panth. Aegypt. Part. III. Lib. V. Cap. II. pag. 78.

**) Lib. I. p. 460.

***) Plutarch. Lib. cit. pag. 364-366. et 372.

†) Strabo in descript. Aegypti. Lib. XVII.

Reges pastores Aegypti provincias ceperunt earumque principes adligantes, civitates crudeliter incenderunt et erga omnes provinciales se inimicissime gesserunt. Typhon continua cum Aegypti praefecturis bella gessit, Reges pastores debellantes semper et maxime Aegypti radicem amputare conati sunt. Typhonis praesidium erat Avaris in praefectura Saite, Regum pastorum Saltis, hanc civitatem est fabricatus et maximis muris munivit. Typhon in conflictu Hori, cum suis in lacum Saronidem, prope Avarim, se recepit. Reges pastores a Regibus Thebaidis Hori confaederatis et reliquae Aegypti, debellati Aegypto perdita, in Avarim se incluserunt. Typhon ab Hori vi expugnatus, obsidium desperans, possessionem ex pactis conventis tradit, praedamque relinquit; Reges pastores, a Themosi Alis fragmuthoseos filio, ad incitas redacti, pacta cum victoribus fecerunt, vt abirent. Typhon asino vectus et exul filios genuit Iudaeum et Hierosolymum. Reges pastores ex Aegypto profugi Assyriorum potentiam metuentes, Iudaeam occuparunt et Hierosolymam aedificarunt etc.

§. 83.

Haec omnia, partim hieroglyphice, partim historice conscripta ita conspirant, vt nihil discriminis inter vtrumque intercedat, et supervacaneum foret, diutius illis immorari. Id tamen non omittendum censeo, asinum, quo aufugit Typhon, regum pastorum symbolum, collectas fuisse Arabum copias, qui in Aegypto Phacufis fuere permixti, quibus ab vrbe Phacusa, Straboni Phaccusa, nomen, quam Aegypto Arabiae nomi Metropolis, ad bubasticum Nili alveum a qua fuit initium fossae, a Nilo ad mare rubrum ductae vbi Abrahami posterii fixam postea sedem locarunt. Iosephus Hycsos suae gentis progenitores esse, confitetur, qui Aegypto relicta, per desertum in Syriam se contulerunt et Iudaeam, vbi nidificarunt et Hierosolymam extruxerunt. Sine dubio Dynasta ille Cananaeorum, qui prima hujus vrbis fundamenta jecisse dicitur *), vnus ex isto pastorum grege fuit.

H 3

§. 84.

*) Ioseph. de bello Judaic. Lib. VII. Cap. XVIII.

§. 84.

Non ignarus sum, contra hanc Iosephi sententiam non nihil adferri ab eruditis, inter quos Marshamus non postremus *) quem multae, vt dicit, caeque gravis momenti rationes a Iosepho discedere, cogunt. Summa earum haec est: Multa de pastoribus tradi, quae in Israelitas non quadrent. Hi enim venerunt numero 70. pastores autem 240000; Israelitae manserunt in Gosen, pastores diripuerunt Memphim; Israelitae redierunt post annos 215, pastores non nisi post annos 511. Israelitae seruitute oppressi sunt, pastores regnarunt etc. Haec praecipua viri eruditi sunt momenta Iosepho opposita, quae, an id probent, quod probare debeant, viderint alii. Totus in eo est Buddeus, vt Marshamum refellat et pastores ex Israelitis exculpat **) Schukfordius pastores opinatur esse Horraeos et e Diametro repugnat vtrique ***) , verum Andabatarum more pugnant, qui tempora, gentes et facta, quae toto caelo differunt, sine ordine et discrimine inter se confundunt.

§. 85.

Si Iosephi mentem recte capiam, qui autor non sine grano salis legendus, non de pastoribus Israelitis, sed de Hycis ipsi est sermo, quorum in s. scriptura expresse non fit mentio. Quae Iosephus de illis commemorat, ex Manethonis Historia et majorum traditionibus hausit, quae Marshamus ex scriptura s. perperam refutare conatur. Quid quaeso Hycis, cum Pastoribus Israelitis? Hi in Aegypto reges; isti Hospites et servi. Hi ante Abrahami tempora in Aegyptum venerunt, illi longe post has oras salutarunt. Hi vivo adhuc Abrahamo emigrarunt, illi post multa saecula sunt secuti et quae id genus alia, quae ita discrepant vt vix intelligam, qui ab eruditis confundi potuerint. Ne autem plus iusto longior sim, mentem meam, de Hycorum natione propius aperiam.

§. 86.

*) In Canon. Chronic. pag. 103.

**) Histor. vet. Test. Per. I. Sect. III. pag. 362 sq.

***) Harmon. script. sac. et profan. Vol. II. Lib. VII. pag. 147. Edit. germ.

§. 86.

Ex Iosephi et Africani relationibus constat, Hycfos dici Arabes, qui sumto animo Aegyptiorum possessiones invaserunt. Heberi nepotes, Arabiae Aethiopiaeque regiones incoluerunt et in varia genera et nationes sunt distributi (§. 78.) si non magis terrae fines, vel fruges populi numero et victui, sufficiebant, coloniae pro vsu temporum et gentium, in alias finitimas, vel remotas emigrare tenebantur provincias, vt commodas fedes invenirent. Heberi posteri et lectanis propago se post intervalla, ad extremas vsque Arabiae plagas extendebant et cum optime in Aegypto, quae rebus omnibus abundabat, sibi consulere posse putarent, cepta fiducia et armata manu, ingens eorum colonia in Aegyptiorum ditiones erupit, sibi que omnia subiecit etc. Hanc gentem ex Heberi profapia fuisse, ex eo etiam liquet, quod alios mores et ritus, ab Aegyptiorum moribus et sacris diversos, habuerit et ideo templa idolorum deturbaverit. Plurimi tum temporis pastoritiam agebant vitam, inter Arabes non inusitatam, a qua pastores, et cum regnarent, reges pastores appellantur.

§. 87.

His, aliisque, quas praetereo, rationibus innixi Iudaei, asinum Arabiae symbolum, gentis suae Hieroglyphicum fecerunt, cujus intuitu progenitorum origo, generis series, fedes, fata et diutina postea Israelitarum in desertis Arabiae locis commoratio et quae caetera memoriae digna, in eorum mente reviviscebant. Ne vero harum rerum quae praecipua erant Iudaicae Historiae momenta, obliteraretur memoria, in perennem posteris recordationem, in penetralibus templi, hieroglyphicum hocce monumentum conservarunt. Commune id erat omnibus barbaris, in symbolis majorum historiam pie recolere, quod Iudaei ab idololatriae crimine et animalium cultu remoti, sine legis transgressione facere poterant.

§. 88.

Non nemo forsitan quaerit et scire cupit, cur Iudaei, quorum symbolum asinus est, duntaxat asini caput in sanctuario refer-

reservaverint? Nodus, qui non nisi ex esoterica Cabalistarum disciplina solvendus. Solent hi philosophi suae gentis symbola dividere in partes, quarum singulis peculiare proprietates attribuant. Adam Kadmon judaici regni Mythus esto Exemplum: omnia illius membra speciatim explicant et multa de capite, comis, cranio, oculis, naso, mento, pectore, manibus, pedibusque ad nauseam usque, commentantur, quae omnia ad regis sapientiam regnique gloriam, cujus caput rex est, trahuntur. Pro hac arcana Iudaeorum disciplina Hierosolyma erat totius gentis metropolis, vel judaici caput orbis et urbium, quare non afinum Iudaeorum Hieroglyphicum, sed caput hujus symboli tantum in sanctuario habuisse credo.

§. 90.

Telam huc usque perductam, ut ulterius prosequar, opus non est. Qui veritatem praeferunt autoritatis praejudicio, vel placendi studio, id mihi dabunt non inviti, quod nostrates sine causa scriptores profanos, qui de aureo afini capite mentionem fecerunt, redarguant. In eo errarunt utique pagani, quod id symbolum a Iudaeis religiose coli divinant. Originem hujus rei et Iudaeorum instituta, plurimam partem ignorabant et ab idololatria ubique terrarum inuenta, ad Iudaeos concludébant et sic jure merito ab aliis vapulant.

Bc 128.

S 8

Vol 4 - 201

Seite = 12

N.C.

DE
 V L T V
 MALIVM
 INTER
 OS ET IVDAEOS
 MENTATIO
 EX
 TA ANTIQVITATE
 LLVSTRATA
 A
 EINR. SCHVMACHER
 E. B.

NSVIGIIS
 TI ET HELMESTADII,
 EISNERIANOS
 CCCLXXIII.

